

**CRNA GORA
KOMISIJA ZA KONTROLU DRŽAVNE POMOĆI**

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori u 2017. godini**

Podgorica, jul 2018

SADRŽAJ

1. UVOD	5
2. METODOLOGIJA	5
2.1. Pravni osnov	5
2.2. Prikupljanje podataka	6
2.3. Prikaz podataka	6
2.4. Definicije i objašnjenja	7
3. DODIJELJENA DRŽAVNA POMOĆ U CRNOJ GORI U 2017. GODINI	8
3.1. Državna pomoć u Crnoj Gori u poređenju sa osnovnim makroekonomskim indikatorima	8
3.2. Dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u poređenju sa zemljama članicama Evropske unije u 2016. godini	9
4. IZVJEŠTAJ PO KATEGORIJAMA DRŽAVNIH POMOĆI	10
4.1. Horizontalna državna pomoć	13
4.2. Sektorska državna pomoć	14
4.3. Regionalna državna pomoć	16
5. USLUGE OD OPŠTEG EKONOMSKOG INTERESA (UOEI) I POMOĆI MALE VRIJEDNOSTI (<i>DE MINIMIS</i> POMOĆI)	17
5.1. Usluge od opšteg ekonomskog interesa (UOEI)	18
5.2. Pomoći male vrijednosti (<i>de minimis</i> pomoći)	18
6. PREGLED DRŽAVNIH POMOĆI U POLJOPRIVREDI	20
7. DRŽAVNA POMOĆ PO REGIONIMA I OPŠTINAMA	20
8. VRSTE (INSTRUMENTI) DODJELE DRŽAVNE POMOĆI	22
8.1. Državne garancije kao instrument pomoći	23
9. ANALIZA EFEKATA DODIJELJENE DRŽAVNE POMOĆI	25
9.1. Razlozi i osnov za analizu efekata	25
9.2. Analiza efekata	26
10. REZIME	58
Prilog A - Informacija o privrednim subjektima koji su bili korisnici državne pomoći u 2016. godini	59

1. UVOD

Od stupanja na snagu Odluke Savjeta ministara Evropske unije o Evropskom partnerstvu, napredak Crne Gore u evropskim integracijama se prati, između ostalog, i na osnovu stepena ispunjenja preporuka koje ovaj dokument sadrži. Jedna od preporuka je i izgradnja transparentnog sistema državne pomoći, kao prvog koraka ka uspostavljanju kontrole u ovoj oblasti.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Crne Gore, s druge strane (u daljem tekstu: SSP), Crna Gora je preuzela obavezu usvajanja pravnog okvira za kontrolu državne pomoći, usklađenog sa pravnom tekovinom Evropske unije (*acquis communautaire*) u ovoj oblasti.

Na ovaj način je omogućena efikasna prethodna (*ex ante*) i naknadna (*ex post*) kontrola svih novih mjera državne pomoći, kao i usaglašavanje već postojećih mjera sa pravilima koja budu uspostavljena, što će imati pozitivne efekte u kreiranju ekonomske politike, planiranju budžeta i unapređenju politike regionalnog razvoja.

Ovaj izvještaj je jedanaesti ove vrste do sada, i sadrži podatke i informacije za 2017. godinu. Izvještaj je baziran na informacijama dobijenim od strane davalaca državne pomoći, tj. od strane ministarstava i organa lokalne samouprave. Pravni osnov za izradu ovog izvještaja predstavlja Zakon o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 74/09 i 57/11) (u daljem tekstu: Zakon). Metodologija izrade godišnjeg izvještaja propisana je Pravilnikom o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 32/10, 22/12 i 50/12) (u daljem tekstu: Pravilnik). U skladu sa Zakonom i obavezama iz SSP-a, ovaj izvještaj biće dostavljen Vladi i Skupštini Crne Gore, nakon čega će biti poslat i Evropskoj komisiji.

Metodologija koja se koristi u Evropskoj uniji i njenim državama članicama u pripremanju godišnjih izvještaja o dodijeljenim pomoćima korišćena je u pripremi inventara (popisa) dodijeljene državne pomoći u 2017. godini. Inventar (popis) državne pomoći je posebna, unaprijed određena tabela sa podacima o dodijeljenim državnim pomoćima, i predstavlja bazu podataka za pripremanje godišnjeg izvještaja.

Konsolidovani Inventar (popis) državne pomoći je dostupan na internet stranici Komisije za kontrolu državne pomoći www.kkdp.gov.me do izrade novog sajta.

2. METODOLOGIJA

2.1. Pravni osnov

U cilju sprovođenja efikasne kontrole nad dodjelom državne pomoći, Crna Gora je usvojila pravni okvir koji čine sljedeći propisi:

- Zakon o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br.74/09 i 57/11)
- Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 27/10, 34/11 i 16/14);
- Uredba o načinu i postupku podnošenja prijave državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 27/10, 34/11 i 12/13);
- Uredba o načinu vođenja evidencije o državnoj pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 27/10 i 34/11);

- Pravilnik o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 31/10, 22/12 i 50/12).
- Pravilnik o listi pravila državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 35/14, 02/15, 38/15 i 20/16).

Oblast državne pomoći u Evropskoj uniji regulisana je čl. 107-109 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (u daljem tekstu: UFEU). Na osnovu odredbi člana 107 stav 1 UFEU-a i u skladu sa Zakonom i SSP-om, državna pomoć predstavlja svaku pomoć koja:

- je dodijeljena iz javnih sredstava,
- je selektivna,
- predstavlja ekonomsku prednost određenom privrednom subjektu, sektoru ili regionu ili proizvodnji određenih proizvoda ili pružanju određenih usluga i na taj način narušava ili prijeti da naruši konkurenciju na tržištu; i
- utiče na međunarodnu trgovinu.

Prema metodologiji Evropske komisije, državnom pomoći se ne smatra pomoć dodijeljena korisnicima koji nijesu privredni subjekti, odnosno koji ne obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili prometa robe i/ili vršenja usluga na tržištu. Državnom pomoći se ne smatra pomoć dodijeljenja privrednim subjektima za obavljanje usluge od opšteg ekonomskog interesa kada su kumulativno ispunjeni određeni kriterijumi¹ kao ni pomoć male vrijednosti (*de minimis*) – do 200.000 eura jednom privrednom društvu za period od 3 fiskalne godine, bez obzira na opravdane troškove.

U skladu sa navedenim, Izvještaj za 2017. godinu ne sadrži podatke o pomoći:

- dodijeljenoj domaćinstvima, invalidnim licima, za infrastrukturne projekte (ukoliko je pristup infrastrukturi obezbijeden za sve potencijalne korisnike pod jednakim uslovima);
- koja ima karakter opštih mjera i dostupna je svim subjektima pod istim uslovima (kvote, javne nabavke, tehnički standardi, opšte mjere poreske politike),
- dodijeljenoj za potrebe odbrane.

2.2. Prikupljanje podataka

Izvještaj sadrži podatke o državnim pomoćima dodijeljenim korisnicima u Crnoj Gori u 2017. godini. Davaoci državnih pomoći su objedinili podatke o individualnim i pomoćima dodijeljenim u okviru šema državnih pomoći. Ovi podaci poslani su Odjeljenju za državnu pomoć i Komisiji za kontrolu državne pomoći, gdje su obrađeni u skladu sa važećom metodologijom.

Ovogodišnji izvještaj uključuje procjenu bruto domaćeg proizvoda (u daljem tekstu: BDP), kao i podatke o javnim rashodima, dobijene od strane Ministarstva finansija.

2.3. Prikaz podataka

Davaoci državne pomoći dostavili su izvještaje o dodijeljenim državnim pomoćima po kategorijama, namjeni i vrstama (instrumentima).

¹ Kriterijumi iz predmeta Altmark: privredno društvo primalac mora zaista da ima obavezu pružanja usluge od opšteg ekonomskog interesa koja mora biti jasno definisana, parametri na osnovu kojih se kompenzacija izračunava moraju se utvrditi unaprijed na objektivni i transparentan način, kompenzacija ne smije preći ono što je potrebno da se pokriju svi troškovi ili dio troškova nastalih u ispunjavanju obaveza pružanja javnih usluga, uzimajući u obzir odgovarajuće primitke i opravdanu dobit i visina potrebne kompenzacije mora se odrediti na osnovu analize troškova koje bi imalo prosječno dobro vođeno privredno društvo adekvatno opremljeno odgovarajućim sredstvima, ukoliko nije izabrano procedurom javnih nabavki.

Izvještaj sadrži konsolidovane podatke po kategorijama i vrsti (instrumentu) dodijeljene državne pomoći u prethodnoj godini. Bitno je napomenuti da Izvještaj obuhvata samo ona javna sredstva koja predstavljaju državnu pomoć u skladu sa Zakonom.

Državna pomoć dodijeljena u sektoru poljoprivrede prikazana je posebno, u skladu sa članom 73(9) SSP-a i članom 1 stav 2 Zakona.

Državna pomoć za usluge od opšteg ekonomskog interesa i državna pomoć male vrijednosti (de minimis), prikazane su posebno, obzirom da se po metodologiji EU iste ne prikazuju kao dio godišnjeg izvještaja već se za njih vodi posebna evidencija.

2.4. Definicije i objašnjenja

Državna pomoć su rashodi, umanjeni prihodi ili umanjenje imovine države, odnosno opštine, kojom se narušava ili može narušiti slobodna konkurencija na tržištu i koja može uticati na trgovinu između Crne Gore i Evropske Zajednice ili države članice Centralno-evropskog ugovora o slobodnoj trgovini (CEFTA), dovodenjem u povoljniji tržišni položaj određenih privrednih subjekata, proizvoda ili usluga. Namjena državne pomoći je da finansira i sufinansira programe privrednih subjekata koji se bave tržišnom proizvodnjom roba i usluga radi sticanja dobiti i na taj način sticanja prednosti u odnosu na konkurente.

Državna pomoć može biti dodijeljena kao individualna državna pomoć i na osnovu šeme državne pomoći. **Individualna pomoć** je pomoć dodijeljena određenom korisniku za određenu namjenu ili određeni projekat, a **šema državne pomoći** je akt na osnovu kojeg državna pomoć može biti dodijeljena potencijalnim korisnicima na osnovu opštih uslova utvrđenih u šemi, kao i akt na osnovu kojeg je državna pomoć, koja nije uslovljena određenim projektom korisnika, dodijeljena na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu.

U Crnoj Gori, državna pomoć se dodjeljuje iz **državnog budžeta** kroz različite vrste (instrumente) koji mogu biti direktni (najčešće subvencije) ili indirektni (npr. fiskalne olakšice, garancije itd.).

U skladu sa Zakonom, **davaoci** državne pomoći definisani su kao organi državne uprave, organi lokalne uprave i pravna lica koja upravljaju i raspolazu prihodima uvedenim zakonom i na osnovu zakona.

Korisnik državne pomoći je pravno ili fizičko lice koje u obavljanju djelatnosti proizvodnje, prometa robe, odnosno pružanja usluga na tržištu, koristi državnu pomoć.

3. DODIJELJENA DRŽAVNA POMOĆ U CRNOJ GORI U 2017. GODINI

3.1. Državna pomoć u Crnoj Gori u poređenju sa osnovnim makroekonomskim indikatorima

Tabela 1: Ukupna državna pomoć u odnosu na makroekonomske pokazatelje

Indikator	Jedinica mjere	2015	2016	2017
Državna pomoć	miliona eura	23,374	20,715	19,741
BDP	miliona eura	3.606,600	3.954,212	4.202,10 ²
Učešće državne pomoći u BDP-u	%	0,65	0,52	0,47
Javni rashodi	miliona eura	1.829,70	1.826,82	2.012,46 ³
Učešće državne pomoći u javnim rashodima	%	1,28	1,13	0,98
Zaposleni	Broj	175 899	178 278	182 368 ⁴
Državna pomoć po zaposlenom	Euro	132,89	116,19	108,248
Stanovništvo	Broj	622 099	622 218	622 387
Državna pomoć po glavi stanovnika	Euro	37,57	33,29	31,72

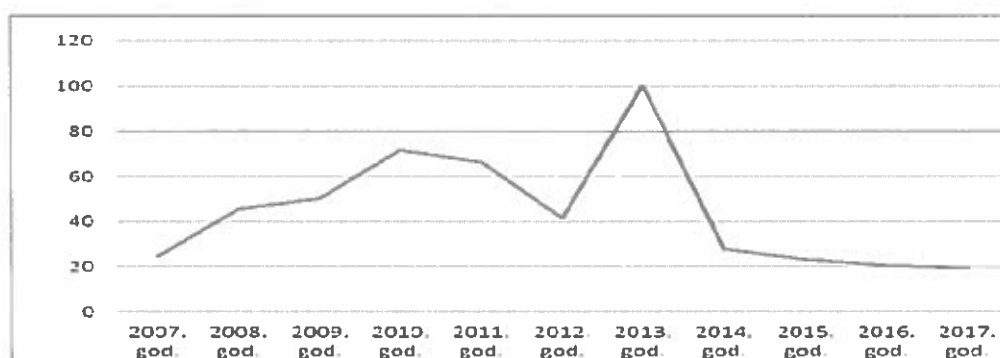
U Tabeli 1. prikazani su podaci o ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori za prethodne tri godine (uključujući sektor poljoprivrede i ribarstva i sektor saobraćaja) u odnosu na osnovne makroekonomske pokazatelje. Procenat državne pomoći u BDP-u smanjen je sa 0,52% u 2016. godini na 0,47% u 2017. godini. Apsolutni iznos dodijeljene državne pomoći u 2017. godini je manji za 4,7% u odnosu na 2016. godinu.

U 2017. godini dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori iznosila je 19.741.052,64 eura.

Iako Izvještaj sadrži podatke za 2015, 2016. i 2017. godinu, grafikon koji slijedi pokazuje trend državnih pomoći u Crnoj Gori od 2007. godine, od kada se godišnji izvještaji o dodijeljenoj državnoj pomoći pripremaju u skladu sa metodologijom Evropske unije.

Slika 1: Trend kretanja državne pomoći za period 2007 - 2017. godina

Iznosi u milionima eura

² Izvor podataka: Ministarstvo Finansija

³ Procjena Ministarstva Finansija

⁴ Izvor podataka: MONSTAT

U tabeli 2 prikazani su podaci o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori za prethodne tri godine (isključujući sektor poljoprivrede i ribarstva i sektor saobraćaja) u odnosu na osnovne makroekonomske pokazatelje.

Tabela 2: Državna pomoć (bez sektora poljoprivrede i ribarstva i saobraćaja) u odnosu na makroekonomske pokazatelje.

Iznosi su u hiljadama eura

Indikator	Jedinica mjere	2015	2016	2017
Državna pomoć	miliona eura	19,104	18,916	18,085
BDP	miliona eura	3.606,60	3.954,21	4.202,10
Učešće državne pomoći u BDP-u	%	0,53	0,48	0,43
Javni rashodi	miliona eura	1.829,70	1.826,82	2.012,46
Učešće državne pomoći u javnim rashodima	%	1,04	1,03	0,90

3. 2. Dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u poređenju sa zemljama članicama Evropske unije u 2016. godini

Tabela 3: Ukupna državna pomoć (bez sektora poljoprivrede i ribarstva, saobraćaja i antikriznih mjera) u EU 28, državama članicama i Crnoj Gori

Država članica	Ukupna državna pomoć bez sektora poljoprivrede i ribarstva, saobraćaja i antikriznih mjera	
	mil. eura	BDP učešće u %
CG2017	18,085	0,43
CG 2016	18,916	0,48
EU-28	97298.8	0.65282
Belgija	2420.5	0.57215
Bugarska	293.4	0.60952
Češka Republika	2300.3	1.30283
Danska	4435.6	-
Njemačka	39939.8	-
Estonija	172.5	0.81751
Irska	392.4	0.1424
Grčka	630.4	0.36186
Španija	2284.2	0.20422
Francuska	13935.2	0.62522
Hrvacka	436.1	0.95185
Italija	2994.2	0.17817
Kipar	119.6	0.66004
Letonija	363.3	1.45739

Litvanija	323.2	0.83584
Luksemburg	144.5	0.27252
Mađarska	2213.7	1.94644
Malta	54.2	0.54512
Holandija	1816.1	0.25847
Austrija	1844.8	0.52216
Poljska	4313.4	1.01259
Portugalija	621.8	0.33578
Rumunija	1029.4	0.60707
Slovenija	300.9	0.74452
Slovačka	360.9	0.44475
Finska	1646.6	0.76368
Švecka	3610.2	0.77605
Velika Britanija	8301.6	0.34689

U tabeli 3 prikazani su podaci o dodijeljenoj državnoj pomoći u 2016. godini (ažurirani u jesen 2015. godine), prema posljednjim raspoloživim podacima na sajtu Evropske Komisije.

4. IZVJEŠTAJ PO KATEGORIJAMA DRŽAVNIH POMOĆI

Prema metodologiji Evropske unije, državna pomoć se, prema primarnim ciljevima dodjele, dijeli na sljedeće kategorije:

- Horizontalnu državnu pomoć,
- Sektorsku državnu pomoć, i
- Regionalnu državnu pomoć.

Takođe, državna pomoć u Evropskoj uniji dodjeljuje se i kao naknada za pružanje usluge od opšteg ekonomskog interesa (UOEI), i kao pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć).

Horizontalna državna pomoć namijenjena je većem broju korisnika, bez davanja prednosti ranije određenim (poznatim) ekonomskim aktivnostima, privrednim društvima, proizvodima i uslugama i na taj način narušava konkurenciju u manjem obimu nego sektorske pomoći.

Sektorska državna pomoć je namijenjena tačno utvrđenim sektorima i aktivnostima, narušavajući ili prijeteći da naruši konkurenciju na tržištu u većem obimu. Upravo iz razloga selektivnosti kod dodjele ove vrste pomoći, a naročito kada se radi o tzv. sektorima čelika, uglja, sintetičkih vlakana i brodogradnje, EU primjenjuje posebna pravila. Imajući u vidu navedeno, ova pravila su ugrađena u posebne protokole SSP-a.

Regionalna državna pomoć se dodjeljuje sa ciljem podsticanja privrednog razvoja nerazvijenih, odnosno manje razvijenih regiona, prije svega onih u kojima je životni standard izuzetno nizak ili u kojima vlada velika nezaposlenost. Ova kategorija državne pomoći se dodjeljuje privrednim subjektima u regionima gdje se ulaganja smatraju opravdanim zbog postojanja ekonomskih, prirodnih, socijalnih i/ili drugih nedostataka.

Usluge od opšeg ekonomskog interesa (UOEI) su usluge koje organi vlasti država članica na nacionalnom, regionalnom ili nivou lokalnih zajednica, klasifikuju kao one koje su od opšteg interesa i zbog toga je država u obavezi da ih servisira. Ova kategorija obuhvata kako ekonomske, tako i neekonomske aktivnosti, ali su samo ekonomske aktivnosti predmet posebnog EU zakonodavstva koje se odnosi na unutrašnje tržište i konkurenciju.

Pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) je pomoć dodijeljena jedinstvenom privrednom društvu tokom bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine koja ne prelazi 200.000 eura, odnosno 100.000 eura za obavljanje komercijalnog prevoza tereta u drumskom saobraćaju.

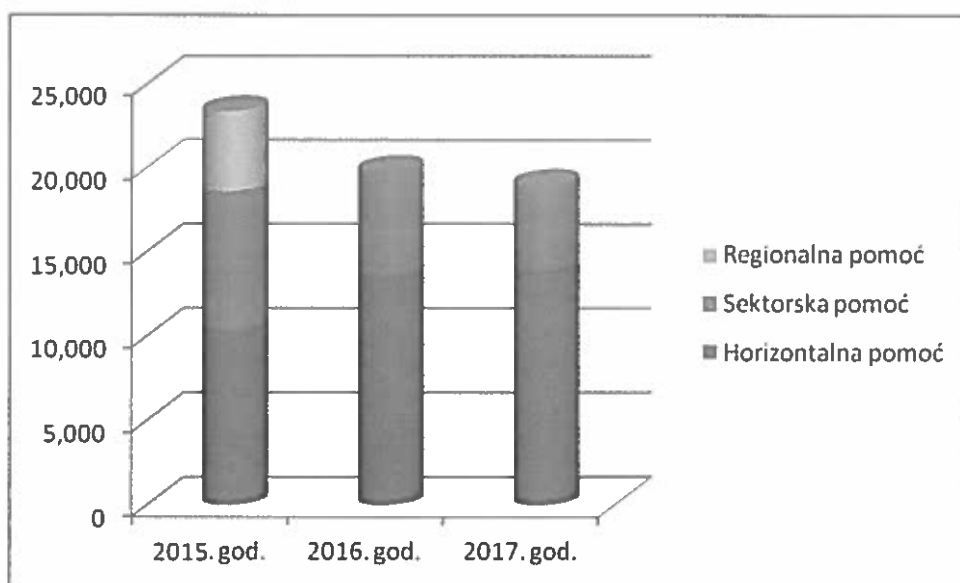
Tabela 4: Ukupno dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u 2015, 2016 i 2017. godini po kategorijama

Iznosi u milionima eura

Kategorija	2015.	Učešće %	2016.	Učešće %	2017.	Učešće %
1.Horizontalne pomoći	10,359	44,32	13,570	65,51	13,951	70,67
Obuka	0,000	0,00	0,000	0,00	0,00	0,00
Zapošljavanje	1,734	7,42	4,660	22,50	3,091	15,66
MSP	8,204	35,10	8,407	40,58	10,860	55,01
Sanacija i restrukturiranje	0,000	0,00	0,000	0,00	0,00	0,00
Otklanjanje štete nastalih usled prirodnih nepogoda	0,000	0,00	0,000	0,00	0,00	0,00
Zaštita životne sredine	0,000	0,00	0,000	0,00	0,00	0,00
Istraživanje i razvoj	0,421	1,80	0,503	2,43	0,00	0,00
Ostale pomoći	0,000	0,00	0,000	0,00	0,00	0,00
2.Sektorske državne pomoći	8,236	35,23	6,266	30,25	5,062	25,64
Rudarstvo	0,000	0,00	0,000	0,00	0,00	0,00
Čelik	0,000	0,00	0,000	0,00	0,00	0,00
Saobraćaj	3,700	15,83	1,179	5,69	1,231	6,24
Poljoprivreda i ribarstvo	0,571	2,44	0,620	2,99	0,424	2,15
Kultura, informisanje i sport	3,965	16,96	4,467	21,57	3,407	17,25
Brodogradnja	0,000	0,00	0,000	0,00	0,00	0,00
Finansijske usluge	0,000	0,00	0,000	0,00	0,00	0,00
Ostali sektori	0,000	0,00	0,000	0,00	0,00	0,00
3.Regionalna pomoć	4,780	20,45	0,879	4,24	0,728	3,69
Ukupno	23,375	100,00	20,715	100,00	19,741	100,00

Slika 2: Struktura ukupne državne pomoći u Crnoj Gori u 2015, 2016 i 2017. godini

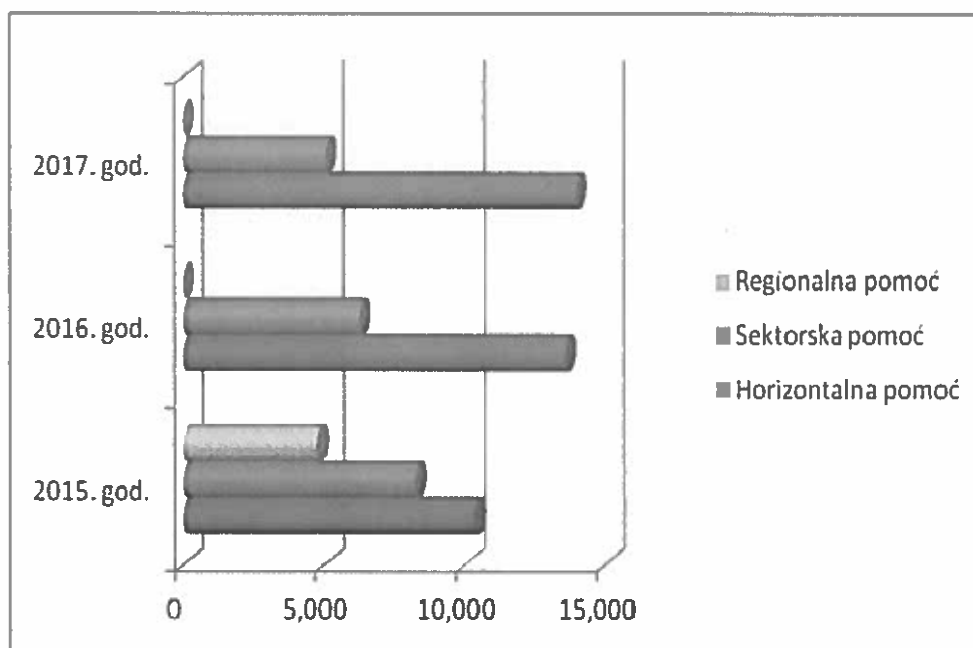
Iznosi u milionima eurima

Podaci iskazani u Tabeli 4. i na Slikama 2. i 3. o učešću pojedinih kategorija državne pomoći u ukupnom iznosu dodijeljene državne pomoći u Crnoj Gori, pokazuju da je u 2017. godini, u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći učešće horizontalne pomoći 70,67 %, sektorske 25,64 % i regionalne 3,69 %.

Slika 3: Struktura državne pomoći u Crnoj Gori u 2015, 2016 i 2017. godine

Iznosi u milionima eurima

4.1. Horizontalna državna pomoć

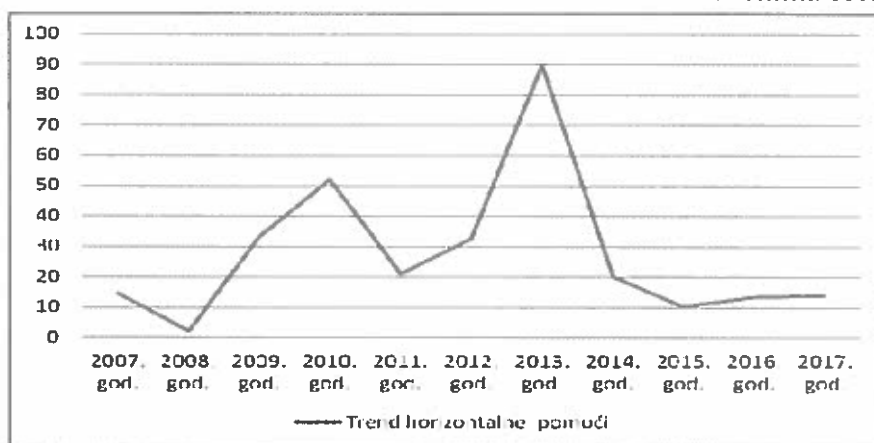
Tabela 5: Horizontalna državna pomoć u Crnoj Gori u 2015, 2016 i 2017. godini

Iznosi u hiljadama eura

Vrsta horizontalne državne pomoći	2015. god.	2016. god.	2017. god.	Indeks 16/15	Indeks 17/16
Obuka	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zapošljavanje	1.733,515	4.660,417	3.090,632	268,84	66,32
MSP	8.203,570	8.407,071	10.859,992	102,48	129,18
Sanacija i restrukturiranje	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
Otklanjanje štete nastalih usled prirodnih nepogoda	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
Zaštita životne sredine	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
Istraživanje i razvoj	421,431	502,731	0,000	119,29	0,0
Ostale pomoći	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
Ukupno	10.358,516	13.570,219	13.950,624	131,01	102,8

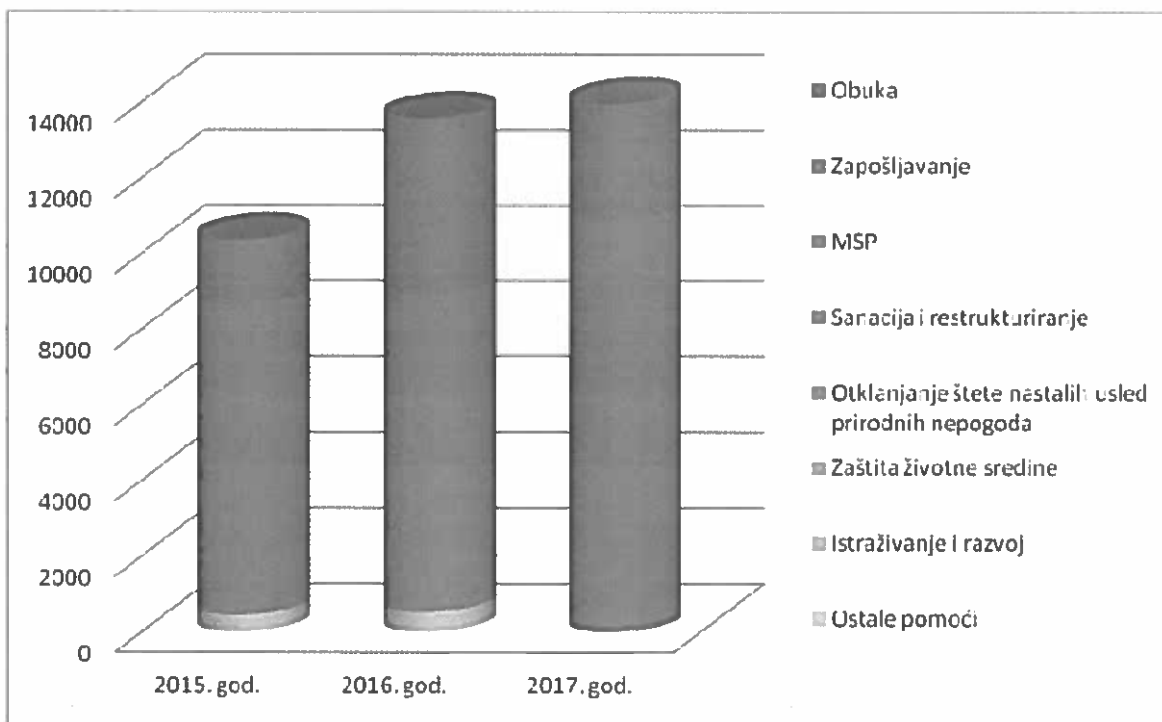
Slika 4: Trend horizontalne pomoć

Iznosi u milionima eura

Prema podacima iskazanim u Tabeli 5, apsolutni iznos horizontalne državne pomoći je u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu povećan za 2,73 %, dok je u odnosu na 2015. godinu apsolutni iznos pomoći povećana za 34,60 %.

Slika 5: Struktura horizontalne državne pomoći u 2015, 2016 i 2017. godini
Iznosi u milionima eura

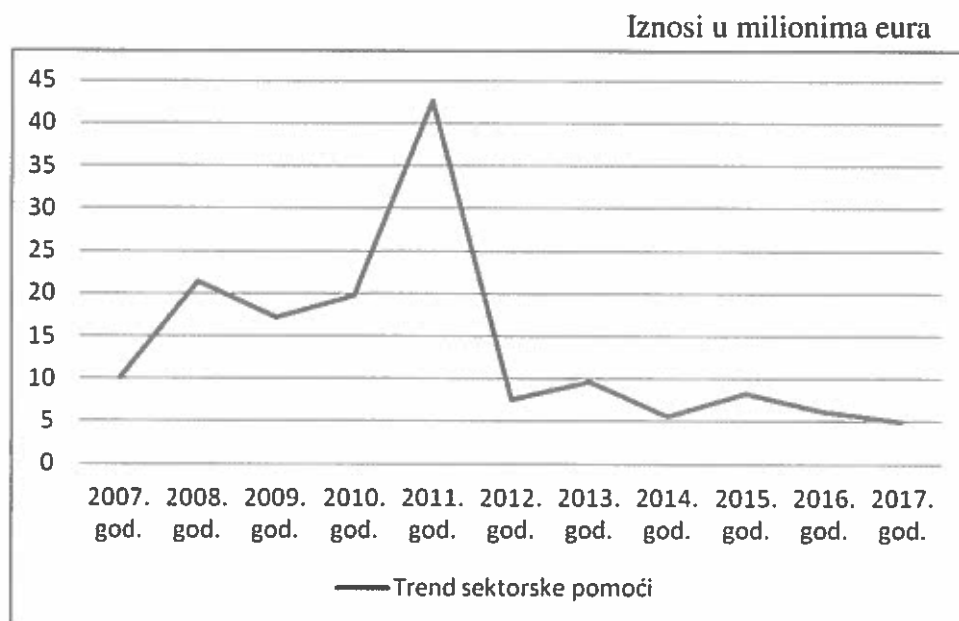
4.2. Sektorska državna pomoć

Tabela 6: Sektorska državna pomoć u Crnoj Gori u 2015, 2016 i 2017. godini

Iznosi u milionima eura

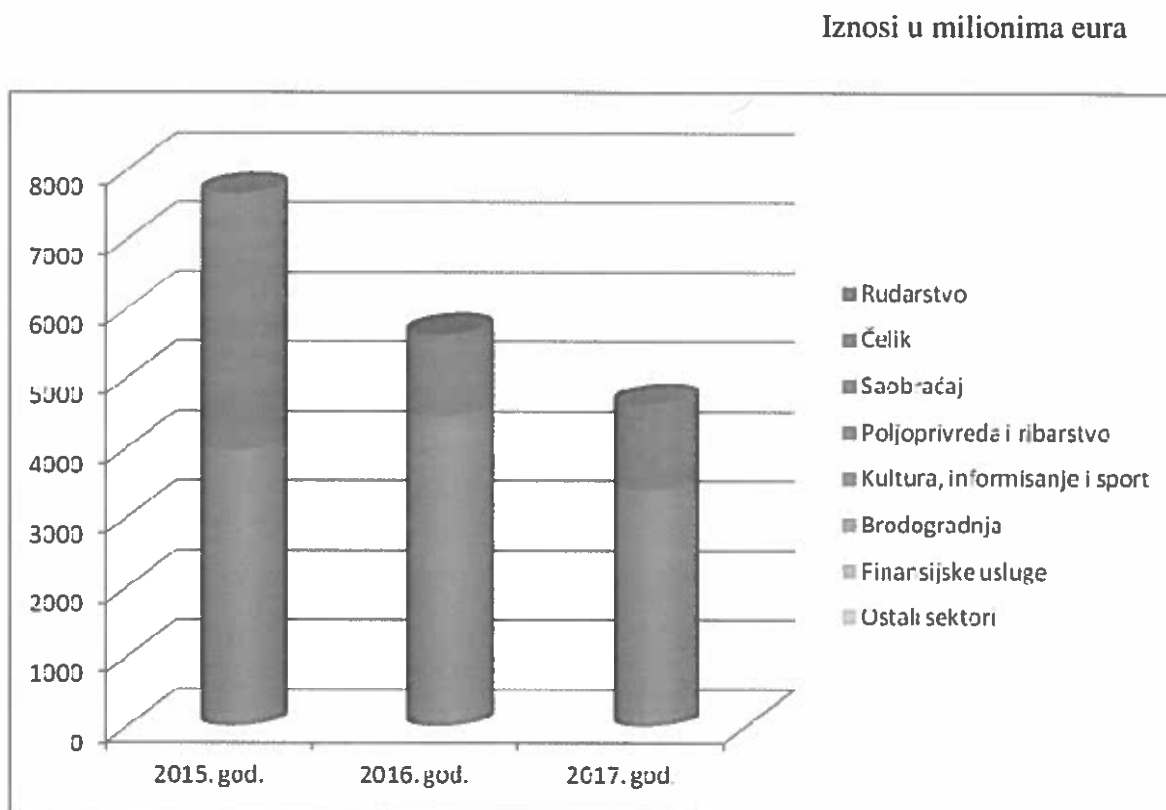
Sektor	2015. god.	2016. god.	2017. god.	Index 16/15	Index 17/16
Rudarstvo	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
Čelik	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
Saobraćaj	3,700	1,179	1,232	31,86	104,49
Poljoprivreda i ribarstvo	0,571	0,620	0,424	108,53	68,39
Kultura, informisanje i sport	3,965	4,467	3,406	112,68	76,25
Brodogradnja	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
Finansijske usluge	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
Ostali sektori	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
Ukupno	8,236	6,266	5,062	76,08	80,78

Slika 6: Trend sektorske državne pomoći

Apsolutni iznos dodijeljene sektorske državne pomoći u 2017. godini je za 19,21% manji u odnosu na 2016. godinu, odnosno 38,54% manji u odnosu na 2015. godinu.

Slika 7: Struktura sektorske državne pomoći u Crnoj Gori u 2015, 2016 i 2017. godini

4.3. Regionalna državna pomoć

Regionalna državna pomoć se dodjeljuje u cilju podsticanja razvoja manje razvijenih, odnosno nerazvijenih područja - regiona i usmjerena je na ublažavanje strukturnih problema i regionalne neravnomjernosti u razvoju. Ova kategorija državne pomoći podrazumijeva mjere koje podstiču ekonomsku aktivnost, sa ciljem smanjenja ekonomskih, prirodnih, socijalnih i drugih razlika u tim područjima.

U 2017. godini, regionalna pomoć je iznosila 728.253 eura.

Tabela 7: Regionalna državna pomoć u Crnoj Gori u 2015, 2016 i 2017. godini

Iznosi u milionima eura					
Pokazatelj	2015. god.	2016. god.	2017. god.	Index 16/15	Index 17/16
Regionalna državna pomoć	4,780	0,879	0,728	18,38	82,82

Ministarstvo ekonomije je u 2017. godini dodijelio regionalnu pomoć za sljedeće projekte:

- na osnovu Programa podrške za modernizaciju prerađivačke industrije, dodijeljena je pomoć u iznosu od 61 636, 32 eura,
- na osnovu Programa podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori za 2017 – 2020. godinu, u 2017. godini dodijeljena je pomoć u iznosu od 62.860,13 eura,
- na osnovu Programa povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2017-2020. godine, dodijeljena je pomoć u iznosu od 114.873,61 eura,
- na osnovu Investicionog plana Mermera AD Danilovgrad, odlaganje obaveza po osnovu koncesione nadoknade u iznosu od 212.817,00 eura (ekvivalent subvencije 21.693,78 eura) i odlaganje obaveza po osnovu poreza i doprinosa u iznosu od 531.317,81 eura (ekvivalent subvencije 54.160,58 eura).

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je u 2017. godini dodijelilo regionalnu pomoć na osnovu Investicionog plana AD Ski Resort – Kolašin 1450 u cilju povećanja turističke ponude sjevernog regiona a ujedno i podsticanja razvoja sjeverne regije Crne Gore dodijeljen je iznos od 7.026,91 eura.

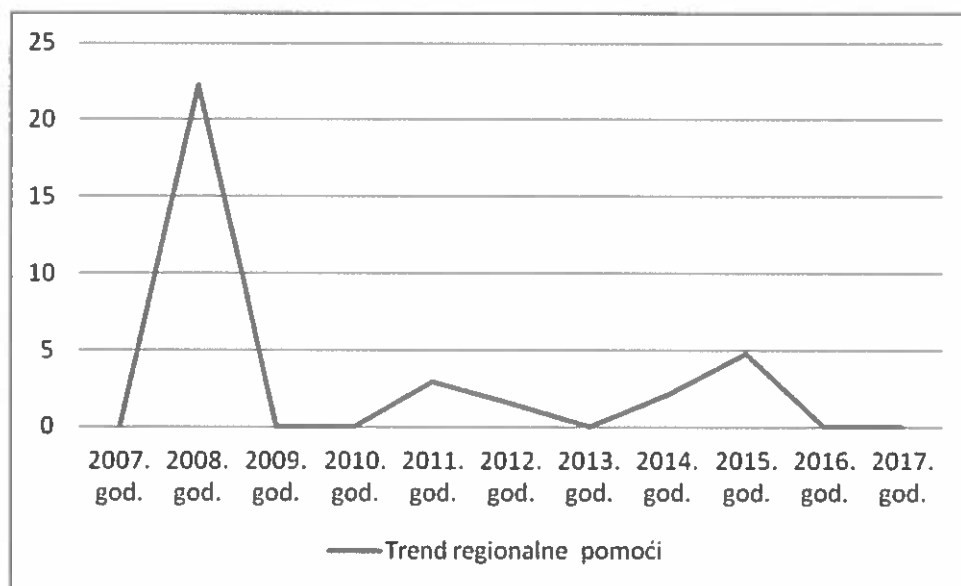
Ministarstvo održivog razvoja i turizma je na osnovu Programa subvencionisanja kamatne stope na kredite odobrene privrednim društvima i preduzetnicima iz oblasti turizma i ugostiteljstva za 2017. godinu dodijelilo pomoć u iznosu od 50.000,00 eura.

Opština Bijelo Polje je u 2017. godini na osnovu Odluke o olakšicama za privredna društva i preduzetnike koji posluju u okviru Biznis zona „Nedakusi“, „Cerovo“, „Vraneška dolina“, i „Bistriška dolina“, („Sl.list Crne Gore - Opštinski propisi“ br.28/15), dodijelila pomoć u iznosu od 5.335,01 eura

Sekretarijat za razvojne projekte Vlade Crne Gore je u 2017. godini shodno Uredbi o podsticanju direktnih investicija „Službeni list Crne Gore“ broj 8/15 i Uredbi o podsticanju direktnih investicija „Službeni list Crne Gore“ broj 80/15 dodijelio pomoć privrednim društvima u iznosu od 350.666,66 eura.

Slika 8: Trend regionalne državne pomoći

Iznosi u milionima eura

5. USLUGE OD OPŠTEG EKONOMSKOG INTERESA (UOEI) I POMOĆI MALE VRIJEDNOSTI (*DE MINIMIS* POMOĆI)

Prateći preporuke Evropske komisije u Poglavlju 8, u dijelu koji se odnosi na politiku državne pomoći, u martu 2014. godine Vlada Crne Gore je donijela Uredbu o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći, kojom je stvoren pravni osnov za potpuno usklađivanje crnogorskog zakonodavstva iz oblasti državne pomoći sa pravnom tekovinom. Nova uredba odgovorila je na izazove u procesu pregovaranja u ovoj oblasti na način što je Ministarstvu finansija, kao nosiocu politike državne pomoći u Crnoj Gori, data mogućnost da direktno objavljuje prevode pravila o državnoj pomoći koje donose institucije Evropske unije i na taj način u potpunosti uskladi svoje zakonodavstvo sa evropskim.

Na osnovu ove Uredbe, u avgustu 2014. godine, donijet je Pravilnik o listi pravila državne pomoći u kojem su, između ostalih, objavljeni *Odluka Komisije od 20. decembra 2011. godine o primjeni člana 106 stav 2 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na državne pomoći u obliku naknada određenim preduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa* i *Uredba Komisije (EU), br. 1407/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći)*.

Prateći dinamiku izmjena akata na nivou Evropske unije, dopunama navedenog pravilnika u januaru 2015. godine objavljen je još jedan set akata, među kojima i *Okvir Evropske unije za državnu pomoć u obliku naknada za javne usluge*.

Na ovaj način stvoren je pravni osnov za primjenu pravila državne pomoći na usluge od opšteg ekonomskog interesa i pomoći male vrijednosti.

5.1. Usluge od opšteg ekonomskog interesa (UOEI)

Usluge od opšteg ekonomskog interesa (UOEI) su usluge koje organi vlasti država članica na nacionalnom, regionalnom ili nivou lokalnih zajednica, klasifikuju kao one koje su od opšteg interesa i zbog toga je država u obavezi da ih servisira. Ova kategorija obuhvata kako ekonomske, tako i neekonomske aktivnosti, ali su samo ekonomske aktivnosti predmet posebnog EU zakonodavstva koje se odnosi na unutrašnje tržište i konkurenciju.

Koncept usluga od opšteg ekonomskog interesa brzo se razvijao u Evropskoj uniji u toku zadnje dvije decenije. Usaglašen je sa idejom da ekonomija treba da se razvija na opštu korist a država je dužna da interveniše kad god tržište nije sposobno da pruži ono što je od ključne važnosti za građane.

Države članice imaju visok stepen diskrecionog prava prilikom definisanja date usluge kao usluge od opšteg ekonomskog interesa. Međutim, države bi trebalo da definišu UOEI na osnovu kriterijuma opšteg interesa za sve građane i pod uslovima koji nisu obavezno isti kao tržišni.

Da bi povećala pravnu sigurnost, naročito nakon presude u slučaju Altmark⁶, i da bi smanjila teret prijava u ovoj oblasti, EK je donijela „paket“ akata za finansiranje UOEI, koji je i Crne Gora u obavezi da primjenjuje.

Tabela 8: Pregled iznosa pomoći dodijeljenih za UOEI u 2017. godini

Usluge od opšteg ekonomskog interesa		
Davaoc državne pomoći	Korisnik državne pomoći	Iznos državne pomoći
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	Željeznički prevoz Crne Gore	5.121.138,60
Opština Danilovgrad	Prevoznici	4.158,00
Ministartstvo kulture	Podrška razvoju medijskog pluralizma	138.250,00
Ukupan iznos		5.263.546,60

Iznosi u eurima

5.2. Pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći)

Pomoć male vrijednosti (de minimis pomoć) je pomoć dodijeljena privrednom društvu tokom perioda od tri fiskalne godine koja ne prelazi iznos od 200.000,00 eura, odnosno ne prelazi 100.000,00 eura za privredno društvo koje obavlja aktivnost komercijalnog prevoza tereta u drumskom saobraćaju.

Naime, javno finansiranje koje ispunjava kriterijume iz člana 107. stava 1. Ugovora o funkcionisanju EU smatra se državnom pomoći, pa se uvijek mora prijaviti Komisiji.

⁶ V. fus notu 1 na str. 4.

Međutim, u skladu s članom 109. Ugovora, Savjet EU može odrediti kategorije pomoći koje se izuzimaju od obaveze prijave. Na osnovu Uredbe (EZ) br. 994/98, Savjet je, u skladu s članom 109. Ugovora, odlučio da pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) mogu predstavljati takvu kategoriju. Na osnovu toga, smatra se da pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) dodijeljene jednom privrednom društvu u određenom periodu koje ne prelaze utvrđeni iznos, ne ispunjavaju sve kriterijume iz člana 107. stava 1. Ugovora i samim tim ne podliježu postupku prijave.

Na osnovu navedenog, pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) ne ulaze u ukupan iznos dodijeljenih državnih pomoći, pa se samim tim o njima i ne izvještava, već su davaoci dužni da vode evidencije o dodijeljenim *de minimis* pomoćima.

Prepoznajući veoma otežane uslove poslovanja svih radio i TV emitera na crnogorskoj medijskoj sceni, Radio-difuzni centar d.o.o. (RDC) je početkom 2017. godine ukazao Ministarstvu ekonomije na problem u vezi sa neizmirenim obavezama komercijalnih i lokalnih emitera po osnovu pruženih usluga od strane RDC-a. Po ovom osnovu Ministarstvo ekonomije je u 2017. godini dodijelilo 196.554,82 eura pomoći.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore u skladu sa članom 39 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom („Službeni list CG“, br. 49/2008, 73/2010, 39/2011 i 55/2016), a posredstvom linije „grant šeme“ dodjeljuje sredstva za finansiranje projekata koji imaju za cilj unapređenje profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom. Po ovom osnovu Zavod za zapošljavanje je u 2017. godinu dodjelio 2.297.701,07 eura za 54 projekta, od kojih pojedinačno niti jedna dodijeljena državna pomoć po *de minimis* pravilima ne prelazi 70.000,00.

Na osnovu izvještaja Područnih jedinica Poreske uprave, u 2017. godini podnijeti su zahtjevi za dodjelu državne pomoći, u skladu sa članovima 32, 32a i 32b Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl. list CG“, broj 62/13 i 60/14) i članovima 31, 31a i 31b Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG“, broj 61/13). U 2017. godini pravo na subvenciju po ovom osnovu ostvarili su fizička i pravna lica koja obavljaju svoju djelatnost u Opštini Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac i Pljevlja.

Tabela 9: Pregled iznosa *de minimis* pomoći dodijeljenih u 2017. godini

		Iznosi u hiljadama eura
De minimis	Ministarstvo ekonomije - Pomoć radio difuznim emiterima	196.554,82
	ZZZCG- Program dodjele bespovratnih sredstava za Finansiranje projekta zapošljavanja lica sa invaliditetom – „Grant šeme“ (54 projekta)	2.297.701,07
	Poreska uprava	73.350,00
	Ukupno:	2.567.605,89

6. PREGLED DRŽAVNIH POMOĆI U POLJOPRIVREDI

Izveštaj za 2017. godinu sadrži i podatke o dodijeljenim državnim pomoćima u sektoru poljoprivrede. Državna pomoć dodijeljena sektoru poljoprivrede je posebno prikazana, u skladu sa članom 73(9) SSP-a i članom 1 stav 2 Zakona, koji kaže da se ovaj zakon ne primjenjuje za namjene podsticaja razvoja poljoprivrede i ribarstva.

Ukupan iznos pomoći u poljoprivredi u 2017. godini iznosi 423.918,87 eura.

Izveštaj sadrži pregled pomoći datih od strane Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, na osnovu Agrobudžeta. Ukupno dodijeljena državna pomoć iz Agrobudžeta u 2017. godini iznosi 249.286,21 eura. Pomoć je data za sljedeće namjene:

- Upravljanje rizicima u poljoprivredi – 35.500,50 eur
- Podrška jačanju otkupne mreže mlijeka – 213.785,71 eur

Ostali iznos odnosi se na pomoć koju je opština Danilovgrad dodjeljivala poljoprivrednim proizvođačima za otkup mlijeka (84.814,54 eura), Opština Rožaje za podsticaj razvoja poljoprivrede, turizma i zapošljavanja (89 818,12 eura).

7. DRŽAVNA POMOĆ PO REGIONIMA I OPŠTINAMA

Vlada Crne Gore je u martu mjesecu 2014. godine donijela Odluku o izmjenama i dopunama odluke o mapi regionalnih pomoći („Službeni list Crne Gore“, broj 22/12 i 31/14), kojom je cijela teritorija Crne Gore, u skladu sa SSP-om i NUTS Regulativom EU (RSC), određena kao područje gdje je životni standard izuzetno nizak ili gdje postoji velika nezaposlenost. Maksimalni dozvoljeni intenzitet regionalne pomoći, izražen u bruto ekvivalentu pomoći, shodno navedenoj Odluci, za velika društva iznosi 50%, za srednja 60% i mala 70% vrijednosti investicije na cijeloj teritoriji Crne Gore.

U daljem tekstu daje se tabelarni prikaz državne pomoći dodijeljene po regionima i opštinama, koristeći se klasifikacijom propisanom odredbama člana 4 Zakona o regionalnom razvoju („Službeni list Crne Gore“, br. 20/11 i 26/11). Napominjemo da se za određene pomoći dodijeljene po programima ministarstava nauke, kulture i ekonomije nije sa preciznošću mogao utvrditi krajnji korisnik sredstava, pa samim tim ni region, odnosno opština kojoj je pomoć dodijeljena.

Tabela 10: Državna pomoć po regionima

			Iznosi u eurima
			%
Primorski region:		3.211.099,04	16.27
Središnji region:		11.283.896,81	57.16
Sjeverni region:		3.211.099,04	17.87
Ostalo			8.70
			100.00

Tabela 11: Državna pomoć po opštinama

Iznosi u eurima

	Ukupna državna pomoć po opštinama (eur)	%
Andrijevica	150,681.28	0.76
Berane	428,670.87	2.17
Bijelo Polje	1,491,627.77	7.56
Gusinje	6,411.52	0.03
Kolašin	116,434.99	0.59
Mojkovac	40,216.05	0.20
Petnjica	49,476.79	0.25
Plav	13,140.04	0.07
Pljevlja	103,322.49	0.52
Plužine	23,785.86	0.12
Rožaje	817,861.23	4.14
Šavnik	42,327.94	0.21
Žabljak	244,162.05	1.24
Cetinje	1,262,303.52	6.39
Danilovgrad	446,661.17	2.26
Nikšić	2,300,063.53	11.65
Podgorica	7,274,868.59	36.85
Bar	252,471.04	1.28
Budva	1,727,191.18	8.75
Herceg Novi	474,770.51	2.40
Kotor	238,406.65	1.21
Tivat	68,072.23	0.34
Ulcinj	450,187.43	2.28
Ostalo ⁷	1,717,937.91	8.70
UKUPNO (Σ)	19,741,052.64	

⁷ Državna pomoć dodijeljena po projektima Ministarstva ekonomije, Ministarstva kulture i Ministarstva održivog razvoja i turizma.

8. VRSTE (INSTRUMENTI) DODJELE DRŽAVNE POMOĆI

Dodijeljena državne pomoći predstavlja korist za primaoca državne pomoći i ta korist se mjeri u odnosu na konkurente kojima ista nije dodijeljena. Krajnja finansijska korist za primaoca u velikoj mjeri zavisi od vrste (instrumenta) dodjele.

Državna pomoć dodijeljena iz javnih sredstava, u zavisnosti od vrste (instrumenta) dodjele, prikazuje se kao stvarni ili potencijalni javni rashod.

U 2017. godini državne pomoći u Crnoj Gori su dodjeljivane kao:

- subvencije;
- poreske olakšice (otpisi, odlaganja plaćanja poreza i doprinosa);
- učešće u udjelu u kapitalu (dokapitalizacija);
- zajmovi sa nižim kamatnim stopama; i
- garancije.

Primjena metodologije utvrđene Pravilnikom o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći je razlog što se, u nastavku ovog izvještaja, daje pregled vrsta (instrumenta) dodjele državne pomoći za 2017. godinu.

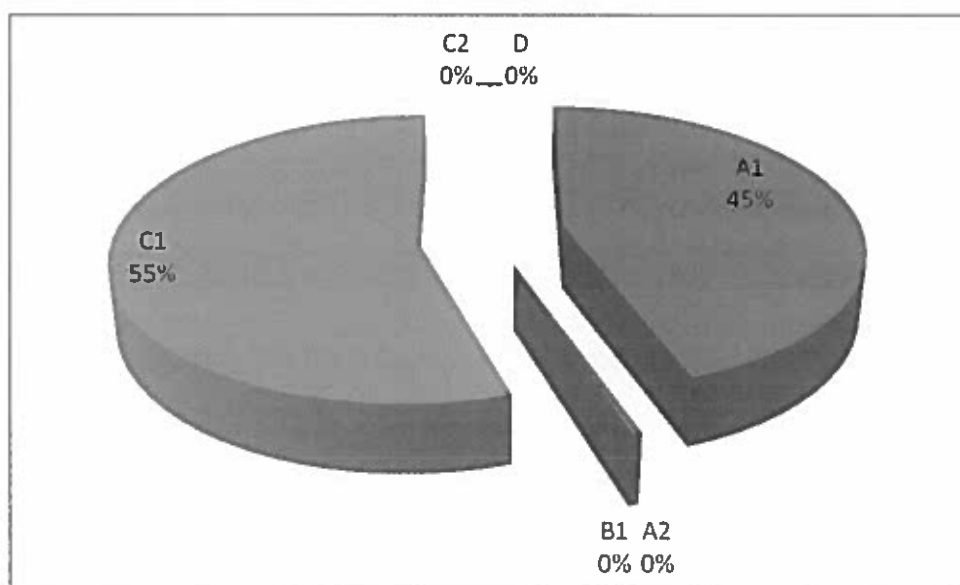
Tabela 12: Ukupno dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u 2017. godini prema vrstama (instrumentima) dodjele:

Iznosi u milionima eura

Kategorija državne pomoći	A1	A2	B1	C1	C2	D	Ukupno
1. Horizontalna državna pomoć	3,095	0,000	0,000	10,856	0,000	0,000	13,951
Obuka	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zapošljavanje	3,079	0,000	0,000	0,012	0,000	0,000	3,091
MSP	0,016	0,000	0,000	10,844	0,000	0,000	10,860
Sanacija i restrukturiranje	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Otklanjanje štete nastalih usled prirodnih nepogoda	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zaštita životne sredine	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Istraživanje i razvoj	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Ostale pomoći	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
2. Sektorska državna pomoć	5,062	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	5,062
Rudarstvo	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Čelik	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Saobraćaj	1,232	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,232
Poljoprivreda i ribarstvo	0,424	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,424
Kultura i informisanje	3,406	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	3,406

Brodogradnja	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Finansijske usluge	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Ostali sektori	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
3.Regionalna državna pomoć							
	0,645	0,083	0,000	0,000	0,000	0,000	0,728
Ukupno	8,802	0,083	0,000	10,856	0,000	0,000	19,741

Slika 9: Struktura državne pomoći po instrumentima u 2017. godini

- A1 – donacije, subvencije kamata, otpisi dugova i umanjeni iznosi prilikom prinudnih poravnanja;
- A2 – poreske olakšice (otpisi, odlaganja plaćanja poreza i doprinosa);
- B1 – učešće u udjelu u kapitalu, uključujući konverziju duga u akcijski kapital;
- C1 – zajmovi sa kamatnim stopama nižim od kamatne stope na finansijskom tržištu i zajmovi privrednim društvima u poteškoćama;
- C2 – ostale pomoći; i
- D – garancije

Na slici 9 dat je prikaz procentualnog učešća pojedinih instrumenata u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći.

8.1. Državne garancije kao instrument pomoći

Shodno odredbama člana 5 Zakona, državnom pomoći se ne smatra garancija države za zajam korisniku, koji u posljednje dvije godine koje prethode davanju garancije, nije u finansijskim izvještajima iskazao rast gubitka, smanjenje prihoda, rast zaliha na skladištu, smanjenje priliva gotovine, rast zaduženosti i smanjenje vrijednosti imovine, pod uslovima da:

- korisnik zajma može na finansijskom tržištu dobiti zajam pod tržišnim uslovima;
- se garancija države daje za određeni iznos kredita, na određeno vrijeme;
- iznos garancije ne pokriva više od 80% kreditne obaveze;
- se za garanciju zaračunava tržišna cijena.

U svim slučajevima u kojima nisu kumulativno ispunjeni navedeni uslovi, državna garancija predstavlja pomoć koja se računa na osnovu posebne metodologije. Navedena metodologija sadržana je u odredbama člana 4 Uredbe o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći i Pravilniku o listi pravila državne pomoći („Sl. list CG“, br. 35/14, 02/15, 38/15 i 20/16) – Prilogu 3a.

Kod pojedinačnih garancija element pomoći se računa kao razlika između tržišne cijene garancije i cijene koja je stvarno plaćena za garanciju. Međutim, kada se tržišna cijena garancije ne može odrediti, element pomoći računa se kao protivvrijednost pomoći u obliku kredita pod povoljnim uslovima, odnosno kao razlika između tržišne kamate koju bi privredno društvo platilo bez državne garancije i kamate po kojoj je kredit dobijen zahvaljujući državnoj garanciji, a nakon odbitka svih plaćenih premija. Državna garancija će se računati u cijelokupnom iznosu, odnosno u iznosu kojim se garantuje za određeni kredit kada:

- postoji vjerovatnoća da korisnik kredita pokrivenog državnom garancijom neće biti u mogućnosti da vrati taj kredit;
- je aktivirana zbog nemogućnosti korisnika kredita da ga vraća, i država preuzima otplatu kredita; i
- otplatu nedospjele kreditne obaveze preuzima država uz otpis duga korisniku kredita.

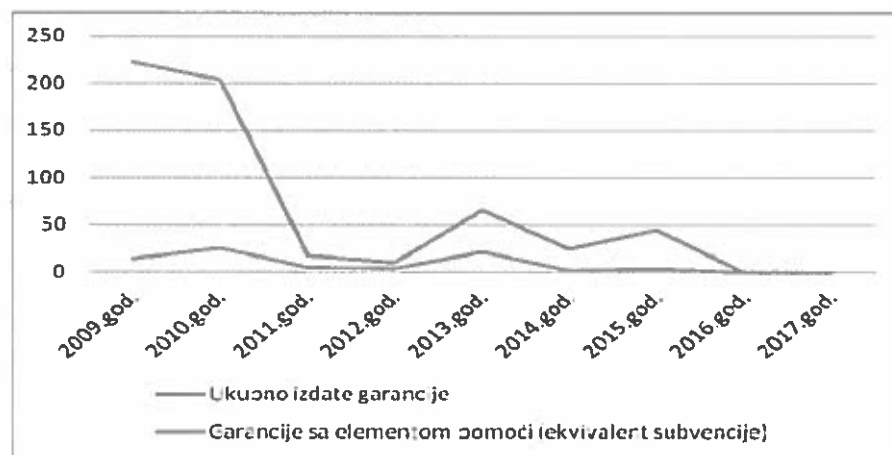
Rješenja iz člana 4 navedene Uredbe sadržana su u Obavještenju Komisije o primjeni članova 87 i 88 Ugovora o osnivanju EZ na državnu pomoć u obliku garancija (2008/C 155/02).

Tabela 13: Državne garancije kao element pomoći

DRŽAVNE GARANCIJE	Iznosi u milionima eura								
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ukupno izdate garancije	223,199	203,410	18,170	10,000	66,200	25,000	45,280	0	0
Garancije sa elementom pomoći (ekvivalent subvencije)	14,062	25,577	5,092	3,883	22,165	2,000	4,000	0	0
Aktivirane garancije	-	-	30,241	19,545	85,055	9,569	0	0	0

Slika 10: Trend ukupno izdatih garancija i garancija sa elementom pomoći

Iznosi u milionima eura

9. ANALIZA EFEKATA DODIJELJENIH DRŽAVNIH POMOĆI

9.1. Razlozi i osnov za analizu efekata

Pravilnikom o izmjeni i dopunama pravilnika o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći koji je Ministarstvo finansija donijelo u aprilu 2012. godine, ustanovljena je obaveza davalaca državne pomoći da Komisiji za kontrolu državne pomoći, zajedno sa podacima o dodijeljenim državnim pomoćima, dostave podatke o očekivanim i ostvarenim efektima dodijeljene državne pomoći.

Uredbom o dopuni Uredbe o načinu i postupku podnošenja prijave državne pomoći, koju je Vlada Crne Gore usvojila u oktobru mjesecu 2012. godine, dodate su dvije nove kolone u Obrascu prijave državne pomoći kojim se davaocima državne pomoći uvodi obaveza da prilikom prijave državne pomoći, određuju polazne vrijednosti (referentne pokazatelje o zatečenom stanju), kao i pokazatelje (kriterijume, indikatore kojima se prate ostvareni efekti državne pomoći), kako bi se lakše i preciznije pratili ostvareni efekti dodijeljene državne pomoći. Napominjemo da je Uredba objavljena u Službenom listu Crne Gore broj 12/13 od 1. marta 2013. godine i da se ista primjenjuje od 9. marta 2013. godine.

Takođe, ukazujemo da je zbog gore navedenih razloga, analiza efekata većinom opisnog karaktera, zbog čega nisu mogli biti do kraja kvantifikovani efekti dodijeljenih državnih pomoći.

U većini zemalja članica Evropske unije pripremaju se različite vrste detaljnih i opisnih izvještaja. Crna Gora se odlučila za evidentiranje očekivanih i ostvarenih efekata dodijeljene državne pomoći. Analiza efektivnosti dodijeljene državne pomoći sadrži dobru osnovu za donošenje odluka koje se odnose na implementaciju i sprovođenje individualnih i šema državnih pomoći.

U daljem tekstu daje se sažet pregled pojedinih ocjena efektivnosti dodijeljenih državnih pomoći u 2017. godini.

9.2. Analiza efekata⁸

MINISTARSTVO EKONOMIJE

Program povećanja regionalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja 2017-2020, za 2017. godinu

U cilju povećanja konkurentnosti na mikro i malo nivou, Ministarstvo ekonomije od 2014. godine realizuje Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja, 2014-2016. Po isteku vremenskog okvira na koji se odnosio prvobitni Program, a dodatno i na bazi potrebe za nastavkom realizacije istog, program je u izmjeni i dopune donešen za naredni vremenski period, 2017-2020. godina.

Cilj Programa je da obezbijedi podršku preduzetnicima, malim i srednjim privrednim društvima i klasterima malih i srednjih privrednih društava, naročito iz manje razvijenih jedinica lokalne samouprave, da u što većoj mjeri povećaju svoju konkurentnost, prvenstveno kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda za proizvode i podršku za dobijanje akreditacije za ocjenjivanje usaglašenosti. Državna pomoć u okviru ovog Programa realizuje se po principu refundacije. Preduzeću se nakon završetka implementacije i dostavljanja dokazne dokumentacije refundira do 70% investicije u slučaju malih preduzeća, a do 60% za srednja preduzeća, maksimalno 5.000 EUR.

Imajući u vidu da su svi elementi razvoja konkurentnosti važni za preduzeća, u Crnoj Gori je u narednih nekoliko godina potrebno akcenat staviti na pitanja kvaliteta proizvoda/ usluga koja crnogorska preduzeća proizvode/ pružaju. U tom smislu je usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda za proizvode/ usluge veoma važan element povećanja konkurentnosti svakog privrednog društva, naročito u vremenu pregovora sa EU i neophodnosti crnogorskih preduzeća da po ulasku Crne Gore u EU budu spremna da posluju "pod konkurentskim pritiscima" na unutrašnjem tržištu EU. Stoga, efikasnost mjere ogleda se u smanjenju problema nemogućnosti privrednika da se suočavaju sa konkurentskim pritiscima, naročito na međunarodnom tržištu, kao i u unapređenju svog poslovanja.

Unapređenje poslovanja i usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja, što je osnova jačanja konkurentnosti i preduslov za uspješan nastup na domaćem, a posebno na ino tržištu, odnosno povećanje ukupne prodaje.

Sertifikati o uspješnoj akreditaciji, odnosno implementaciji standarda predstavljaju izvor uspješnosti implementacije Programa, odnosno akreditacija

Dodijeljena pomoć je bila uspješna, posebno imajući u vidu da je broj dostavljenih aplikacija bio 51, od kojih je uslove Programa ispunilo njih 42, dok su 34 privrednika uspješno realizovala planirane aktivnosti, što je bio uslov za isplatu subvencije. Podaci ukazuju da su privredni subjekti prepoznali značaj uvođenja međunarodnih standarda poslovanja, kao i spremnost za stvaranje uslova za povećanje prodaje i pristup novim tržištima.

⁸ Efekti državne pomoći dostavljeni od strane davalaca

Program podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mirko, malih i srednjih preduzeća u Sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama

U okviru aktivnosti na implementaciji Strategije regionalnog razvoja Crne Gore, 2010-2014. i Strategije za održivi ekonomski rast Crne Gore kroz uvođenje klastera, 2012-2016. Ministarstvo ekonomije je 2012. godine započelo i sa realizacijom Programa podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mirko, malih i srednjih preduzeća u Sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama – Cetinje i Ulcinj.

U saradnji sa Investiciono-razvojnim fondom Crne Gore A.D. (IRF) Ministarstvo ekonomije ovim Programom subvencionise kamatnu stopu od jednom procentnog poena na sve kredite odobrene od strane IRF-a u 2012. godini. Stoga, pružice se doprinos otpočinjanju i realizaciji biznis ideja u proizvodnim djelatnostima, poljoprivredi i proizvodnji hrane i ostalim granama u okviru prerađivačke industrije, turizmu i ugostiteljstvu i uslugama. Zatim, Program će doprinijeti umražavanju/klasterizaciji preduzeća kao ključnih nosilaca ravnomjernijeg razvoja. Sve navedeno je u cilju jačanja potencijala Sjevernog regiona i manje razvijenih opština, valorizacije istih, kako bi se podstakao socio-ekonomski razvoj djelova zemlje koji zaostaju što je osnov za prevazilaženje regionalnih razlika.

Efikasnost predmetnog Programa ogleda se u stvaranju povoljnijih uslova za kreditnu podršku razvoju biznisa, sa akcentom na manje razvijeni region i ostale manje razvijene opštine, što sa sobom nosi niz pozitivnih efekata, počev od unapređenja poslovanja korisnika Programa, jačanja njihove konkurentnosti, stvaranja mogućnosti za udruživanjem privrednih subjekata, povećanje proizvodnje, stvaranje novih radnih mjesta, a u krajnjem promjene vode razvoju i poboljšanju socio-ekonomskih indikatora ciljnih područja.

Kroz podršku podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mirko, malih i srednjih preduzeća, posebno onih preduzeća koja doprinose produženju lanca vrijednosti, subvencionisanjem kamatne stope, stvoreni su povoljniji uslovi za povećanje proizvodnje i plasman proizvoda krajnjim potrošačima, odnosno supstituciju pojedinih uvoznih proizvoda, proizvodima sa domaćeg tržišta. Paralelno sa tim formirana je olakšica početnim investicijama, odnosno povećanja broja privrednih subjekata, time i novih radnih mjesta.

Pokazatelj uspješnosti realizacije Programa odnose se na promjene u proizvodnji, dobiti, broju zaposlenih, novim tržištima i sl. Evaluaciju i monitoring realizacije Programa vrši Investiciono-razvojni fond Crne Gore A.D. Rezultati Programa dalje utiču na promjene socio-ekonomskih indikatora opština Sjevernog regiona i drugih manje razvijenih opština – Cetinje i Ulcinj, kao ciljnih područja podrške Programa.

Može se reći da je dodijeljena pomoć bila uspješna, obzirom da je podržano ukupno 35 privrednih subjekata od početka realizacije Programa, koji su unaprijedili svoje poslovanje. Broj podržanih privrednih subjekata u 2017. godini je 26, dok su ostali do ovog perioda izmirili svoje obaveze.

Program podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori 2017-2020, za 2017. godinu

U okviru implementacije Strategije za održivi ekonomski rast Crne Gore kroz uvođenje klastera, 2012-2016. godina, Ministarstvo ekonomije, pored različitih vidova tehničke podrške, od 2012. godine realizuje Program podsticanja razvoja klastera u Sjevernom regionu i manje razvijenim opštinama Crne Gore (Cetinje i Ulcinj), 2012-2016, koji je

2014. godine proširen i preimenovan u Program podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori do kraja 2016. godine, a takođe je za implementaciju u 2016. godini značajno izmijenjen prvenstveno u smislu proširenja predmeta podrške.

Po isteku vremenskog okvira na koji se odnosio prvobitni Program, a dodatno i na bazi potrebe za nastavkom realizacije istog, program je u izmjene i dopune donešen za naredni vremenski period, 2017-2020. godina.

Cilj predmetnog Programa jeste finansijska podrška efikasnijem funkcionisanju inovativnih klastera i njihove bolje promocije, sve u cilju ostvarivanja bolje konkurentske pozicije malih i srednjih preduzeća na nacionalnom i međunarodnom tržištu. Predmeti podrške Programa su materijalna i nematerijalna imovina, kao i operativni troškovi poslovanja. Finansijska pomoć realizovala se kroz jednu ili dvije tranše u zavisnosti od predmeta podrške i vremenskog okvira projekta. Odobrena pomoć od strane Ministarstva ekonomije je do 50%, odnosno do 65% za klasterne koji djeluju u manje razvijenim jedinicama lokalne samouprave, maksimalno do 15.000 EUR. Klasterima je ostavljena mogućnost da apliciraju sa dva projekta, a u tom slučaju projekti moraju biti različitog karaktera.

U skladu sa predmetom podrške Programa, pozitivni efekti realizacije odnose se na unapređenje proizvodnje, jačanja kapaciteta klastera u smislu međusobne saradnje članova klastera, jačanja marketing aktivnosti, tj. promocije klastera, takođe klasteri su stekli nova znanja i vještine. Stoga, šema je dala očekivane rezultate. Dodatno, u slučaju realizacije projekta od strane jednog klastera, zaposlena su dva nova lica.

Od 5 podržanih klastera, 3 klastera su nova tj. formirani su početkom 2017. godine. Znači dio pozitivnih rezultata ogleda se u tome što je program motivisao nove privrednike i fizička lica da se udružuju, zajedno djeluju – formiraju klaster, što i jeste cilj programa. Klasteri su kroz realizaciju projekata podržanih u okviru predmetnog programa državne pomoći, otpočeli zajedničke aktivnosti i stvorili osnov za dalje klastersko djelovanje. Novi klasteri realizovali su značajne marketing aktivnosti i obuke. Dalje, u poređenju sa prethodnim stanjem u slučaju klastera koji su ranije formirani, ojačani su njihovi kapaciteti, zajedničke aktivnosti doprinijele su unaprijeđenju saradnje članova klastera i ostvarena je bolja vidljivost na tržištu.

Uspješnost dodjele državne pomoći vrši se praćenjem procesa realizacije podržanih projekata. Komisija zadužena za realizaciju programa vrši obilaskne klastera, kako bi se na licu mjesta upoznala sa aktivnostima. Takođe, u odnosu na prethodne godine, unaprijeđen je sistem kojim klasteri potvrđuju opravdanost svojih troškova. Izvori podataka su Izvještaji o napretku projekta i Izvještaji o realizaciji projekta, uz prateću dokaznu dokumentaciju: fakture, izvode iz banke, listu zajednički realizovanih aktivnosti, broj obuka, radionica, sajмова, izrađenih sajtova, reference predavača/ angažovanih konsultanata, priložen promotivni materijal izrađen u okviru projekta i sl.

Dodjela pomoći se može tretirati kao uspješna, tj. na zadovoljavajućem nivou, iz ugla interesovanja klastera, odnosno broja dostavljenih aplikacija, broja odobrenih subvencija i karaktera podržanih projekata.

U poređenju sa prethodnim godinama realizacije pomoći (2012-2013. godina) koje su bile na zadovoljavajućem nivou u pogledu dostavljenih i odobrenih aplikacija, 2014. i 2015. godina bilježile pad interesovanja i broj odobrenih aplikacija na godišnjem nivou je jedna. Upravo zbog toga je 2016. godine napravljena analiza među klasterima kako bi se izdefinisale njihove potrebe i Program prilagodio tim potrebama.

S obzirom na unapređenje Programa, intenzivnu promociju benefita udruživanja i ovog vida finansijske podrške, u 2017. godini dostavljen je najveći broj aplikacija od realizacije Programa – 17, odobren je najveći broj projekata – 7, dok je realizacija 5 projekata bila uspješna ili na zadovoljavajućem nivou, štp je bio uslov refundacije troškova.

Program za unaprjeđenje inovativnosti u malim i srednjim preduzećima za 2017. godinu

Program za unaprjeđenje inovativnosti malih i srednjih preduzeća za 2017. godinu - Projekat finansijske podrške MSP preduzećima iz sektora prerađivačke industrije predstavlja finansijsku šemu podrške MSP u smislu sufinansiranja korišćenja konsultantskih usluga u realizaciji inovativnih aktivnosti odnosno saradnje sa inovativnim organizacijama (naučnoistraživačkim ustanovama, naučno-tehnološkim parkom, centrom izvrsnosti, inovaciono-preduzetničkim centrom, poslovnim inkubatorima, konsultantskim firmama). Inovativne aktivnosti koje su predmet sufinansiranja odnose se na inovacije proizvoda, inovacije poslovnog procesa, inovacije u organizaciji i inovacije u marketingu. Princip je da preduzeće finansira 100% svih troškova angažovanja eksternog konsultanta do završetka inovativne aktivnosti za koju konkuriše, a onda mu se nakon podnesene dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstva ugovorene aktivnosti odobrava refundacija dijela troškova u iznosu do 50% opravdanih troškova odnosno maksimalno 3.500 €, bez PDV. Preostalih 50 % troškova treba da bude pokriveno iz sopstvenih izvora preduzeća.

U 2017. godini Ministarstvo ekonomije je raspisalo 3 Javna poziva u ukupnom trajanju od 90 dana za preduzeća iz sektora prerađivačke industrije. U okviru raspisanih Javnih poziva prijavljeno je ukupno 6 MSP preduzeća, od kojih su 3 preduzeća iz sektora prerađivačke industrije ispunila uslove i kriterijume Programa. Shodno procedurama Programa, Ministarstvo ekonomije je u 2017. godini potpisalo Ugovore o sufinansiranju sa 3 preduzeća iz sektora prerađivačke industrije (d.o.o. „Doding“ Podgorica, d.o.o. „Grafo Group“ Podgorica, d.o.o. „Inmes Mark“ Nikšić). Preduzeća su, nakon potpisivanja Ugovora, realizovala planirane inovativne aktivnosti u definisanim rokovima, podnijela validnu dokumentaciju koja dokazuje realizaciju inovativnih aktivnosti i utrošak sredstava, istima je isplaćena je bespovratna podrška u ukupnom iznosu od 10.425,00 €.

Realizacijom Programa za unaprjeđenje inovativnosti u malim i srednjim preduzećima za 2017. godinu, podržana su 3 preduzeća koja su implementirala inovativne aktivnosti u segmentima: sufinansiranje dijela troškova angažovanja eksternog konsultanata koji se odnosi na izrade alata i informacionih/softverskih rješenja za razvoj novog i poboljšanje procesa proizvodnje, isporuke (2 preduzeća) i sufinansiranje dijela troškova angažovanja eksternog konsultanata koji se odnosi na izradu i implementaciju informacionih/softverskih rješenja za razvoj novog ili poboljšanog metoda organizacije poslovanja (jedno preduzeće). Implementacijom navedenih softverskih rješenja preduzeća unaprjeđuju poslovne procese i organizaciju poslovanja čime se smanjuju troškovi, povećava produktivnost rada i unaprjeđuju inovativni kapaciteti zaposlenih.

Dodjela državne pomoći i uspješnost primjene je opisana u Izvještaju o implementaciji Akcionog plana Industrijske politike Crne Gore za 2017. godinu i Informaciji o realizaciji i efektima politika u oblasti preduzetništva za 2017. godinu.

Dodijeljena pomoć je bila uspješna za 3 preduzeća iz oblasti prerađivačke industrije, koja su implementirala inovativne aktivnosti i time će unaprijediti poslovanje u smislu smanjenja troškova i povećanja profitabilnosti. U cilju unaprjeđenja uspješnosti dodjele

državne pomoći i povećanja broja MSP, korisnika pomoći, Program za unaprjeđenje inovativnosti malih i srednjih preduzeća 2018-2020, u 2018. godini će biti inoviran u dijelu proširenja opsega djelatosti koje će biti podržane, sa sektora prerađivačke industrije na MSP sektor i daće dodatni akcenat na žene i mlade. Takođe, nastavak promocije u okviru lokalnih samouprava u vidu prezentacija i direktnih sastanaka sa preduzećima predstavljaće dodatni stimulans za upoznavanje sa programom i mogućnostima korišćenja bespovratne podrške koja se nudi za unaprjeđenje inovativnosti.

Program podrške za modernizaciju prerađivačke industrije

U cilju otklanjanja osnovnih prepreka razvoja konkurentnosti crnogorskih preduzeća, poput zastarjelosti opreme, niske fleksibilnosti i produktivnosti proizvodnje, kao i nezadovoljavajućeg nivoa kvaliteta proizvodnih sistema, Ministarstvo ekonomije je u 2017. god. nastavilo sa realizacijom Programa podrške za modernizaciju prerađivačke industrije. Pomenuti program za svoj osnovni cilj ima jačanje konkurentnosti privrednih subjekata, unaprjeđenje poslovanja, produktivnosti i profitabilnosti kroz investicije u tehničku opremljenost proizvodnih kapaciteta (investicije u opremu).

Program obuhvata realizaciju planirane investicije – nabavku opreme kroz kreditni aranžman sa Investiciono-razvojnim fondom Crne Gore (IRF). Ukoliko zadovolji sve propisane uslove, privredni subjekat ostvaruje pravo na subvenciju do 20% za preduzetnike, mikro i mala privredna društva, odnosno do 10 % za srednja privredna društva, bez poreza na dodatu vrijednost (PDV), u smislu pravila dodjele državne pomoći. Iznos odobrenih bespovratnih sredstava u visini do 20% vrijednosti opreme kreće se u rasponu od 5.000 do 20.000 €, a samim tim, vrijednost nabavke opreme se kreće u rasponu od 25.000 do 100.000 €. U slučaju da su ukupni troškovi nabavke opreme veći od 100.000 €, korisnik može da finansira razliku sopstvenim učešćem ili da za ovaj iznos uveća kreditni zahtjev kod IRF-a.

Pozitivni efekti realizacije ovog Programa ogledaju se na području same proizvodnje, u smislu postizanja veće fleksibilnosti, produktivnosti i rentabilnosti crnogorskih preduzeća. Unaprjeđenje proizvodnog procesa kroz primjenu novih tehnologija rezultira povećanjem obima proizvodnje, smanjenjem proizvodnih troškova i povećanjem kvaliteta proizvoda. Ujedno, investiranjem u savremenu tehnologiju uz nadogradnju vještina postiže se optimalno iskorišćavanje resursa, podizanje konkurentnosti samih preduzeća i njihova integracija u globalne lance vrijednosti.

S obzirom da su raspoloživa finansijska sredstva privrednih subjekata za investiranje u novu opremu u mnogome ograničena, kroz ovaj Program, mikro, mala i srednja privredna društva i preduzetnici podstiču se da prošire asortiman, povećaju obim i vrijednost prometa, povećaju produktivnost i profitabilnost poslovanja, poboljšaju plasman na inostranom tržištu i, u krajnjem, povećaju broj zaposlenih.

U 2017. god. od strane Ministarstva ekonomije dodijeljeno je 61,6% raspoloživih sredstava, a, saglasno modelu Programa, za ovu svrhu IRF je odobrio oko 410 hilj.€ kreditnih sredstava. Ukupna vrijednost nabavke mašina i opreme koja je podržana ovim Programom je oko 485 hilj. € za 4 firme koje posluju u okvirima prerađivačke industrije. Opredjeljenje privrednika da uđu u proceduru nabavke nove opreme podstakla je primjena predmetnog Programa.

Na Javni oglas za dodjelu sredstava, koji je trajao u periodu 01. april – 15. decembar 2017. god, pristiglo je 5 prijava od strane privrednih subjekata koji posluju u oblasti drvne

industrije, proizvodnje namještaja, proizvodnje stakla i proizvoda od stakla i proizvodnje proizvoda od plastike. Komisija Ministarstva ekonomije je, nakon prijema dokumentacije od strane IRF a u skladu sa pravilima Programa, odobrila 4 zahtjeva. Po osnovu prošlogodišnjeg oglasa bespovratna sredstva dobile su firme:

- "Flotalba" DOO Podgorica – 13.000 € u cilju nabavke mašine u vrijednosti 115.000 €
- "Dekoriva-CO" DOO Nikšić – 19.994,90 € u cilju nabavke mašine u vrijednosti 99.974,50 €
- ŠIK "Polimlje" DOO Berane - 20.000 € u cilju nabavke mašine u vrijednosti 223.385,14 €
- "DODING" DOO Podgorica – 8.641,42 € u cilju nabavke mašine u vrijednosti 45.507,10 €.

U 2017. god. od strane Ministarstva ekonomije dodijeljeno je ukupno 61.636,32€. Saglasno modelu Programa, za ovu svrhu IRF je odobrio 408.207,10 € kreditnih sredstava, što ukupno sa dodijeljenim sredstvima iz Budžeta iznosi 469.843,42 €. Ukupna vrijednost nabavke mašina i opreme, podržane ovim Programom, je 483.866,74 €.

Nadzor i namjensku kontrolu korišćenja sredstava, u ovom slučaju, vrši IRF i o tome obavještava Ministarstvo ekonomije.

S obzirom da su bespovratna sredstva Ministarstva ekonomije dodijeljena tokom novembra i decembra 2017. god, nije moguće izvijestiti o promjeni indikatora, koji su propisani samim Programom (Proširenje asortimana (broj i %), Povećanje obima i vrijednosti prometa (%), Povećanje produktivnosti poslovanja (prihod/broj zaposlenih u %), Povećanje profitabilnosti poslovanja (neto dobit/ukupan prihod u %), Pобољшanje plasmana na inostrana tržišta (% povećanja učešća na inostranom tržištu) i Povećanje broja zaposlenih (broj i %)).

Ukoliko se posmatra nivo dodijeljenih sredstava u odnosu na raspoloživa, u protekloj god, od strane Ministarstva ekonomije dodijeljeno je 61,6% raspoloživih sredstava i tu bi se mogla dati ocjena da je predmetni program djelimično ispunio očekivanja.

Posmatrano sa druge strane, u odnosu na vrijednost nabavke opreme i odlučnost privrednika da, uz podsticaj Ministarstva ekonomije, uđu u proces nabavke nove opreme i osavremene proizvodni proces, može se reci da Program uspješno utiče na podizanje svijesti privrednika o neophodnosti prilagođavanja uslovima koji vladaju na globalnom tržištu i, samim tim, potrebi osavremenjivanja proizvodnog procesa.

S obzirom na interesovanje privrednika, očekivanja su da će predmetni Program efektivirati punom primjenom u periodu 2018-2020.

Podrška planu investicija odlaganjem naplate zaostalih obaveza

Rudnici mrkog uglja d.o.o. Podgorica

Dobijena državna pomoć (individualna), kao podsticaj regionalnog razvoja je data kao podrška realizaciji Plana investicija DOO Rudnici mrkog uglja Podgorica i data je u vidu otpisa obaveza po osnovu koncesione naknade, preuzimanja obaveza od strane Vlade CG po osnovu poreza i doprinosa, odlaganja obaveza po osnovu doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje, kao i izdvajanje sredstava iz Budžeta za podršku djelimičnog finansiranja socijalnog programa. Dobijanjem ovog vida pomoći značajno

rasterećuje poslovanje preduzeća i daje više šansi za realizaciju Plana investicija, čime se stvaraju uslovi za ostvarivanje boljih proizvodnih rezultata i konkurentnosti preduzeća. Osvaren je cilj putpune revitalizacije svih pogona Rudnika, zapošljeno 155 radnika sa 95% proizvodnih radnika, realizovan rad u tri smjene i proizvodnja dovedena na nivo između 5.000 i 6.000 t mjesečno. Ostvarena proizvodnja u 2017. godini iznosi od 55.231.00 tona, dok je u 2016. godini iznosila 47.689.13 tona, a u 2015. godini 18.018.05 tona.

Izvor podataka Izvještaj o realizaciji investionog plana razvoja DOO Rudnika mrkog uglja – Podgorica.

Mermer AD Danilovgrad

Dobijena državna pomoć (individualna), kao podsticaj regionalnog razvoja je data kao podrška realizaciji Plana investicija u AD Mermer i data je u vidu reprograma duga za poreze i doprinose i koncesionog duga. Dobijanjem ovog vida pomoći, obaveze plaćanja duga su omogućene kroz duži vremenski period (5 i 3 godina), što značajno rasterećuje poslovanje preduzeća i daje više šansi za realizaciju Plana investicija, čime se stvaraju uslovi za ostvarivanje boljih proizvodnih rezultata i konkurentnosti preduzeća. Postignuti rezultati pokazuju znatno bolje vrijednosti u 2017. god. u odnosu na 2016. i prethodne, što je pokazatelj stabilizovanja preduzeća, zahvaljujući, između ostalog i dobijenoj podršci, odnosno pomoći. Proizvodni rezultati u 2017. godini veći su za oko 30% u odnosu na 2016. god. Ukupan prihod je veći za 6,5%.

Izvor podataka Izvještaj o realizaciji investionog plana razvoja AD „Mermer“ – Danilovgrad.

Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom, jer bi preduzeća vrlo teško na drugi način mogla da izađu iz teških situacija u kojima su se našla.

Pomoć lokalnim i komercijalnim RTV emiterima

- Prepoznajući veoma otežane uslove poslovanja svih radio i TV emitera na crnogorskoj medijskoj sceni, Radio-difuzni centar d.o.o. (RDC) je početkom 2017.godine ukazao Ministarstvu ekonomije na problem u vezi sa neizmirenim obavezama komercijalnih i lokalnih emitera po osnovu pruženih usluga od strane RDC-a.
- Usvajajući predmetnu informaciju koju je pripremilo Ministarstvo ekonomije, Vlada Crne Gore je donijela Zaključak br. 07-522 od 17.03.2018.godine kojim je obavezala Ministarstvo finansija i Ministarstvo ekonomije da u periodu 2017-2021.godina u predefinisanim godišnjim iznosima obezbijede transfer ukupno 1.597.092,72 € RDC-u. Ovaj iznos predstavlja 36 mjesečnih faktura svih emitera, uz uslov da je iznos pojedinačne pomoći po emiteru ograničen do maksimalnog iznosa do 200.000,00 €, što je definisano Pravilnikom o listi pravila državne pomoći, prilogom 4a - Uredba Komisije (EU), br. 1407/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti (de minimis

pomoći) (32013R1407, SL L 352, 24.12.2013, str. 1-8) („Sl. list CG“, br. 35/14, 02/15, 38/15 i 20/16).

- Svaka tranša uplate iz budžeta, počev od 2018.godine, uslovljena je dobijanjem potvrde RDC-a da su emiteri izmirili redovne obaveze iz prethodnih godina (počev od 2017.godine) po ovom osnovu. Emiterima koji su uredno izvršavali svoje ugovorene obaveze dodijeljeni iznos se računa kao pretplata što obezbjeđuje ravnopravan odnos na tržištu.
- Pomoć je imala dva cilja:
 - Da u situaciji u kojoj većina emitera ne izmiruje svoje obaveze prema RDC-u, obezbijedi materijalne uslove za neprekidnost pružanja usluga od strane RDC-a, čime se daje direktan doprinos očuvanju medijskog pluralizma u Crnoj Gori.
 - Podsticaj emiterima da se ubuduće odgovornije i disciplinovanije odnose prema finansijskim obavezama koje preuzimaju od pružalaca usluga, budući da je pomoć u narednim godinama uslovljena redovnim izmirivanjem računa počev od 2017.godine.
- Nakon dodjele prve tranše pomoći u 2017.godini procjena Ministarstva ekonomije, kao davaoca pomoći, je da pomoć daje željene rezultate, da je ista dobro definisana i da sa njenom primjenom treba nastaviti.
- U periodu koji je prethodio donošenju odluke o dodjeli pomoći, samo **30%** aktivnih emitera je redovno izmirivalo obaveze prema RDC-u (16 od 53). Nakon dodjele pomoći, svoje tekuće obaveze za 2017.godinu uredno je izmirilo **85%** emitera (45 od 53) čime su se kvalifikovali i za dodjelu pomoći u 2018.godini.
- Pomoć u 2017. godini je dodijeljena u iznosu od 200.000 €, a dug emitera na dan 15.02.2018.godine umanjen je za 229.116,41 €. I ovo je jasan pokazatelj da nije došlo do uvećanja dugovanja (koja su se u izvjesnoj mjeri smanjila i preko samog iznosa pomoći), tj. da su emiteri pomoć za izmirenje dugova iz prethodnih godina shvatili kao snažan stimulans da tekuće obaveze izmiruju uredno.
- Izvor podataka su analitičke kartice RDC-a i dopis RDC-a br.02-672/1 od 15.02.2018.godine sa tabelarnim pregledom stanja duga prije i nakon dodjele prve tranše pomoći.
- Dodijeljena državna pomoć u prvoj godini smatra se uspješnom.

MINISTARSTVO KULTURE

Program: Kulturno umjetničko stvaralaštvo

Na osnovu obaveza utvrđenih Zakonom o kulturi Ministarstvo kulture podstiče i pomaže razvoj svih segmenata kulturno-umjetničkog stvaralaštva u Crnoj Gori po nekoliko osnova:

- putem javnog konkursa i javno objavljenih uslova, propozicija i kriterijuma (Podrška se odnosi na sve oblasti kulture: likovna umjetnost, muzička i muzičko-scenska djelatnost, književnost i književno prevođenje, časopisi iz oblasti kulture i umjetnosti, nove pozorišne produkcije, manifestacije i festivali, amatersko djelovanje u kulturi, stvaralaštvo namijenjeno djeci i mladima, kreativne industrije, tradicionalni umjetnički zanati i vještine, stvaralaštvo namijenjeno osobama sa invaliditetom, a pravo učešća na konkursima imaju svi subjekti registrovani u Crnoj

Gori za obavljanje djelatnosti kulture, osim nacionalnih ustanova i nevladinih organizacija;

- podrška projektima od izuzetnog značaja za kulturu kojom se afirmišu i čuvaju trajne vrijednosti crnogorske kulture;
- realizacija manifestacija i festivala od posebnog značaja za kulturu Crne Gore;
- međunarodna prezentacija i afirmacija crnogorske kulture na referentnim svjetskim i evropskim manifestacijama i festivalima (Bijenale umjetnosti u Veneciji; međunarodni filmski festivali, međunarodni sajmovi knjiga i sl.);
- podrška mladim i talentovanim crnogorskim stvaraocima koji se školuju u inostranstvu na referentnim umjetničkim školama.

Uporište za realizaciju navedenih mjera i aktivnosti nalazi se u Zakonu o kulturi, Programu razvoja kulture 2016-2020 i Akcionom planu za njegovu implementaciju u 2017. godini.

Sprovođenje navedenih mjera i aktivnosti u cjelini doprinosi propisanom ostvarivanju javnog interesa u kulturi i cjelovitom unapređivanju i razvoju ove djelatnosti, na nacionalnom i lokalnom nivou, budući da su korisnici i učesnici u projektima podrške subjekti koji su registrovani za obavljanje djelatnosti kulture u Crnoj Gori.

Realizacija navedenih programskih aktivnosti je, pored ravnomjernog razvoja, garant održivosti sektora kulture u cjelini.

Sprovođenje navedenih mjera i aktivnosti od 2004.godine predstavlja podršku i podsticaj kulturno-umjetničkog stvaralaštva, na svim nivoima, čime se obezbjeđuje kontinuitet ostvarivanja djelatnosti kulture, podstiče kreativni potencijal, ostvaruje decentralizacija funkcionisanja i upravljanja u kulturi, obezbjeđuje ravnomjeran razvoj kulture na cijeloj teritoriji države.

Propozicijama utvrđenim za realizaciju ovih mjera, koje su fokusirane na umjetnički nivo projekta, reference realizatora i kvalitet umjetničke produkcije, obezbjeđuje se selektivan pristup u izboru projekata za podršku, koji je garancija izbora najvrjednijih stvaralačkih dostignuća.

Na taj način omogućena je umjetnička produkcija na godišnjem nivou, najkvalitetnijih projekata čiji su realizatori subjekti organizovani za obavljanje djelatnosti kulture u Crnoj Gori, pod jednakim i ravnopravnim uslovima.

Na osnovu propozicija za dodjelu državne pomoći na ime podrške i podsticaja razvoja kulturno-umjetničkog stvaralaštva, predviđeno je potpuno izvještavanje o realizaciji projekata i programa u smislu dostavljanja kompletne programske i finansijske dokumentacije.

Uvidom u dostavljenu projektnu dokumentaciju utvrđuje se umjetnički doprinos projekta, referentnost realizatora i namjensko korišćenje sredstava, koji predstavljaju osnovne pokazatelje uspješnosti realizacije projekta i dodijeljene državne pomoći.

Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom.

Program: Kulturna baština

Ministarstvo kulture u skladu sa zakonima iz oblasti kulturne baštine, međunarodnim konvencijama, smjernicama i preporukama o finansijskoj podršci kulturne baštine, finansira i sufinansira projekte i programe pravnih lica, a koji su od značaja za ravnomjeran razvoj, zaštitu, očuvanje, prezentaciju, popularizaciju, valorizaciju i edukaciju u oblasti kulturne baštine.

Programom zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2017. godinu, Ministarstvo kulture je finansiralo i sufinansiralo realizaciju 99 projekata, od planirana 102 projekta. Realizacija jednog projekta iz Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2017. godinu pomjerena je, iz objektivnih razloga, za 2018. godinu. Po ovom osnovu je finansirano i sufinansirano 16 projekata koji se odnose na konzervatorska i arheološka istaživanja; 2 projekta iz oblasti integralne zaštite, valorizacije i revalorizacije; 40 projekata koji podrazumijeva izradu konzervatorskih projekata i/ili sprovođenje konzervatorskih mjera; 3 projekta edukacije i doedukacije stručnog kadra; 32 projekta iz oblasti popularizacije i prezentacije kulturne baštine; 7 projekata u okviru kojih će se, odgovarajućom opremom poboljšati uslovi za zaštitu, očuvanje i prezentaciju kulturnih dobara.

Navedene aktivnosti, koje su u najvećoj mjeri uspješno implementirane, realizovane su u saradnji sa lokalnim i nacionalnim institucijama u oblasti kulturne baštine, kao i drugim pravnim licima, koja su bila prepoznata kao realizatori odobrenih projekata i aktivnosti.

Pored projekata i programa finansiranih i sufinansiranih u okviru Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara, Ministarstvo kulture u skladu sa članom 70 st. 5 i 6 Zakona o kulturi ("Službeni list Crne Gore" br. 49/08, 40/11, 38/12) u 2017. godini sufinansiralo je 23 aktivnost/projekat od značaja za ostvarivanje javnog interesa u oblasti kulturne baštine. Predmetne aktivnosti realizovane su u saradnji sa lokalnim i nacionalnim institucijama i fizičkim licima u oblasti kulturne baštine i drugim pravnim i fizičkim licima i drugim licima čiji projekti i aktivnosti su prepoznati kao projekti od značaja za crnogorsku kulturu, ostvarivanje međunarodne saradnje i ravnomjerni kulturni razvoj Crne Gore.

Ministarstvo kulture u saradnji sa kancelarijom Ujedinjenih nacija za razvoj Crne Gore, u periodu od decembra 2017. godine do decembra 2019. godine, realizuje projekat pod nazivom „Jačanje sistema upravljanja kulturnom baštinom u Crnoj Gori“. Projektom je između ostalog obuhvaćeno sljedeće: sanacija Mosta Klezna, opština Ulcinj (sprovođenje konzervatorskih istraživanja i izrada konzervatorskog projekta, sprovođenje sanacionih mjera); sanacija Tvrdave Forte Mare u Herceg Novom (sprovođenje konzervatorskih istraživanja i izrada konzervatorskog projekta, sprovođenje sanacionih mjera); sanacija Vladičine kule na Karuču, Prijestonica Cetinje (konzervatorska istraživanja i dopuna konzervatorskog projekta, sprovođenje sanacionih mjera) i sanacija Ganića kule, Opština Rožaje (izrada konzervatorskog projekta, sprovođenje konzervatorskih i sanacionih) mjera. Finansijska sredstva za realizaciju predmetnih projekata koji podrazumijevaju sprovođenje aktivnosti na zaštiti i revitalizaciji kulturnih dobara na teritorijama opština Herceg Novi, Prijestonica Cetinje, Opština Ulcinj i Opština Rožaje, uplaćena su UNDP-u krajem decembra 2017. godine, koji će iste realizovati u sporazumom definisanom roku (decembar 2017. – decembar 2019.).

Finansiranjem i sufinansiranjem projekata i programa iz oblasti kulturne baštine doprinosi se ravnomjernom razvoju materijalne i nematerijalne kulturne baštine, nezavisno od njene konfesionalnosti, etničke pripadnosti, vlasništva, lokacije ili nekog drugog faktora.

S obzirom na to, da je prioritet u finansiranju i sufinansiranju projekata i programa dat kulturnim dobrima i segmentu kulturne baštine koja je u lošem stanju ili kojoj prijeti opasnost od oštećenja ili uništenja, rezultati svih finansiranih projekata i programa se mogu konstatovati preko indikatora smanjenja od rizika i prijetnji kojima je taj segment kulturne baštine bio izložen.

Realizacija Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2017. godinu i aktivnosti u okviru projekata sufinansiranih u skladu sa članom 70 st. 5 i 6 Zakona o kulturi ("Službeni list Crne Gore" br. 49/08, 40/11, 38/12), doprinijele su dostizanju postavljenih ciljeva, koji se odnose na:

- valorizaciju pokretnih, nepokretnih i nematerijalnih kulturnih dobara;
- izradu elaborata o utvrđivanju kulturne vrijednosti, na osnovu istraživačkih nalaza i drugih relevantnih dokaza o svojstvima i osobenostima dobra i donošenje stručnog stava o njihovoj valorizaciji;
- vršenje konzervatorskih i arheoloških istraživanja, u skladu sa članom 80 Zakona o zaštiti kulturnih dobara;
- izradu konzervatorskih projekata kulturnih dobara, u cilju sprovođenja konzervatorskih mjera, a na osnovu prethodno izvršenih istraživanja;
- sprovođenje odgovarajućih konzervatorskih mjera na kulturnim dobrima u skladu sa članom 94 Zakona o zaštiti kulturnih dobara;
- izradu studija zaštite kulturnih dobara za potrebe planskih dokumenata;
- podizanje svijesti o vrijednostima kulturne baštine i stvaranje ambijenta za razumijevanje uloge i mjesta kulturne baštine u kulturnom, turističkom i ekonomskom razvoju, kao i obezbjeđivanje dostupnosti kulturnih sadržaja licima s posebnim potrebama, (okrugli stolovi, radionice, naučni i stručni skupovi, izložbe, promo materijal, izrada i štampanje stručnih i naučnih publikacija iz oblasti kulturne baštine);
- jednokratnu pomoć edukacije i doedukacije stručnjaka iz oblasti kulturne baštine, u cilju praćenja i implementacije savremenih standarda iz oblasti zaštite i očuvanja kulturnih dobara, radi unaprjeđenja stanja i vrijednosti svih vrsta kulturnih dobara;
- tehničko i tehnološko osavremenjavanje ustanova iz oblasti kulturne baštine, radi primjene savremenih tehnika i tehnologija u cilju što bolje i efikasnije zaštite i očuvanja kulturnih dobara;
- ravnomjeran kulturni razvoj;
- uspostavljanje i unapređenje međunarodne saradnje;
- unapređenje konzervatorske, muzejske, bibliotečke i arhivske djelatnosti;

Ministarstvo kulture je, u toku 2017. godine, kroz neposrednu komunikaciju i izvještavanje realizatora projekta, u kontinuitetu vršilo monitoring implementacije Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara, ali i ostalih projekata koji su podržani budžetom. Monitoring implementacije bio je baziran na dostavljanju, u pisanoj formi, detaljnih, konačnih izvještaja programske i finansijske realizacije projekta (program, dinamika realizacije, učesnici, dokazi o izvorima finansiranja i uplatama, press clipping i način medijske prezentacija, način utroška – pravdanje sredstava sa kopijama računa, ugovora i sl.)

Ministarstvo kulture je ispratilo i realizaciju projekata za koje su sredstva obezbijeđena u skladu sa članom 70 st. 5 i 6 Zakona o kulturi ("Službeni list Crne Gore" br. 49/08, 40/11, 38/12).

Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom.

Program: Razvoj kulture na sjeveru Crne Gore

Program „Razvoj kulture na sjeveru Crne Gore“ je posebna programska aktivnost države koja ima za cilj obezbjeđivanje ravnomjernog razvoja kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Programom je akcenat stavljen na 13 opština iz sjevernog dijela Crne Gore, koji je u širem kontekstu prepoznat kao manje razvijeno područje, i to: Kolašin, Mojkovac, Bijelo Polje, Berane, Plav, Andrijevica, Pljevlja, Plužine, Žabljak, Šavnik, Rožaje, Petnjica, Gusinje.

Ova mjera državne pomoći ostvaruje se organizovanjem i gostovanjem programa i projekata iz svih oblasti kulture (pozorišne predstave, filmske projekcije, izložbe, književne večeri, muzičko-scenski programi), kao i podrškom koja se obezbjeđuje produkciji programa za koje su nadležni subjekti opštine utvrdili kao programe od značaja za razvoj kulture u tim lokalnim zajednicama.

Program se realizuje na osnovu javnog konkursa, koji sadrži dva nivoa: jedan koji se odnosi na sufinansiranje programa od posebnog značaja za razvoj kulture u 13 navedenih opština, i drugi namijenjen razmjeni programa i učešću institucija kulture iz drugog dijela Crne Gore u realizaciji programskih aktivnosti na sjeveru (disperzija programa).

Realizacijom navedenih aktivnosti u cjelini se doprinosi propisanom ostvarivanju javnog interesa u kulturi i cjelovitom korišćenju razvojnih kapaciteta kojime se animira kulturni potencijal na lokalnom i nacionalnom nivou i obezbjeđuje ravnomjeran razvoj kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Ujedno sprovođenjem ovog Programa obezbjeđuje se i održivost sektora kulture u sjevernom dijelu Crne Gore.

Sprovođenjem navedenih mjera i aktivnosti doprinosi se revitalizaciji kulturnih potencijala koje sjeverni dio Crne Gore ima. Realizovane aktivnosti nijesu samo unaprijedile kulturni život na sjeveru, već su podstakle kulturne poslenike ovog regiona na reafirmaciju cjelokupnih resursa. U tom smislu, lokalne samouprave su projektovale novu infrastrukturu u kulturi, dovode u adekvatno stanje postojeću, pojačana je aktivnost na koncipiranju novih kulturnih sadržaja, uspostavlja se i širi saradnja u kulturi, obezbjeđuje se disperzija kulturnih programa na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Na osnovu propozicija po kojima se obezbjeđuje ovaj vid državne pomoći, a koji sublimira precizne podatke o cjelokupnom programskom i budžetskom projektu, uz potvrdu opštine o statusu određenog programa na lokalnom nivou i opredijeljenim sredstvima, predviđeno je cjelovito izvještavanje o njegovoj realizaciji u smislu dostavljanja kompletne programske i finansijske dokumentacije.

Uvidom u dostavljenu projektnu dokumentaciju utvrđuje se umjetnički kvalitet projekta, referentnost realizatora i namjensko korišćenje sredstava, koji predstavljaju osnovne pokazatelje uspješnosti realizacije projekta i namjenskog korišćenja dodijeljene državne pomoći.

Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom.

Program: Program podrške razvoju kulture u Nikšiću

Program podrške razvoju kulture u Nikšiću je posebna programska aktivnost države koja ima za cilj obezbjeđivanje ravnomjernog razvoja kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore i unapređenje kulturnog stvaralaštva u toj opštini.

Programom je akcenat stavljen na kontinuiranu organizaciju i realizaciju kulturno-umjetničkih programa u opštini Nikšić, koji su koncipirani u okviru mjesečnih repertoara. Strukturu programa čine produkcije iz svih oblasti kulture i umjetnosti (pozorišne predstave, filmske projekcije, izložbe, književne večeri, muzičko-scenski programi, projekti kreativnih industrija, podrška aktivnostima mladih i nezavisnoj kulturnoj sceni). Pored toga Programom su obuhvaćeni i projekti međusektorske saradnje, međunarodna gostovanja i razmjena programa sa srodnim ustanovama kulture, kao i sufinansiranje manifestacija i festivala od posebnog značaja za razvoj kulture u opštini Nikšić.

Realizacijom navedenih aktivnosti u cjelini se doprinosi propisanom ostvarivanju javnog interesa u kulturi i cjelovitom korišćenju razvojnih kapaciteta kojima se animira kulturni potencijal opštine Nikšić, obezbjeđuje ravnomjeran razvoj kulture u Crnoj Gori i podstiče intersektorsko povezivanje.

Ujedno sprovođenjem ovog Programa obezbjeđuje se i održivost sektora kulture u Nikšiću.

Sprovođenjem navedenih mjera i aktivnosti doprinosi se revitalizaciji kulturnih potencijala koje posjeduje opštine Nikšić. Realizovane aktivnosti nijesu samo unaprijedile kulturni život u toj opštini, već su podstakle kulturne poslenike ovog regiona na reafirmaciju cjelokupnih resursa. U tom smislu, lokalne samouprave su projektovale novu infrastrukturu u kulturi, dovode u adekvatno stanje postojeću, pojačana je aktivnost na koncipiranju novih kulturnih sadržaja, uspostavlja se i širi saradnja u kulturi, animira nezavisna kulturna scena, obezbjeđuje se disperzija kulturnih programa na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Na osnovu propozicija po kojima se obezbjeđuje ovaj vid državne pomoći, a koji sublimira precizne podatke o cjelokupnom programskom i budžetskom projektu, uz potvrdu opštine o statusu određenog programa na lokalnom nivou i opredijeljenim sredstvima, predviđeno je cjelovito izvještavanje o njegovoj realizaciji u smislu dostavljanja kompletne programske i finansijske dokumentacije realizatora programa i projekata.

Uvidom u dostavljenu projektnu dokumentaciju utvrđuje se umjetnički kvalitet projekta, referentnost realizatora i namjensko korišćenje sredstava, koji predstavljaju osnovne pokazatelje uspješnosti realizacije projekta i namjenskog korišćenja dodijeljene državne pomoći.

Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom.

Program: Podrška razvoju medijskog pluralizma

Ministarstvo kulture, u skladu sa medijskim zakonima i evropskim standardima o finansijskoj podršci medijima, u kontekstu razvoja medijskog pluralizma i medijske raznolikosti, sufinansira programske sadržaje od javnog interesa u medijima. U okviru tema zastupljene su "Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana za 2016-2020" i "Strategija za borbu protiv trgovine ljudima 2012-2018" s obzirom da je Ministarstvo kulture zaduženo za medijsku prezentaciju ovih projekata u pogledu promocije politike i programa koji doprinose socijalnoj integraciji RE populacije u Crnoj Gori i izvještavanju o negativnom fenomenu trgovine ljudima.

Sufinansiranje programskih sadržaja u medijima doprinijeće ostvarivanju prava na slobodu izražavanja i informisanja, kao i razvoju medijskog pluralizma i medijske raznolikosti u Crnoj Gori.

S obzirom na to da se sufinansiraju medijski programski sadržaji od javnog interesa, omogućeno je da mediji u kontinuitetu proizvode i emituju raznovrsne programe, posebno od interesa za najširu javnost, tako da su u tom dijelu ostvareni rezultati u pogledu kvaliteta i kvantiteta emitovanih programskih sadržaja.

Realizovano je 27 sufinansiranih projekata u 2017. godini, koji se odnose na štampane medije. Štampani mediji (jedanaest lokalnih štampanih medija, dva međunarodna medijska naučna časopisa). Realizovana su tri audio vizuelna spota posvećena inkluziji Roma u Crnoj Gori.

Ministarstvo raspisuje godišnji konkurs za najbolji istraživački prilog na temu „Socijalna integracija Roma u Crnoj Gori“, a pravo učešća imaju crnogorski štampani i elektronski mediji. U 2016. godini za najbolji istraživački prilog prema odluci stručne komisije, odabran je radio prilog "Emisija o Denisu"-ADRIATIC radio, autorke Azre Hrapović. Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom.

Program: Prenos radio difuznih signala na teritoriji Crne Gore preko radio difuznog predajnika

Ministarstvo kulture Crne Gore je ugovorom broj 02-537 od 06.02.2017.godine opredijelilo d.o.o Radio-difuznom centru, sredstva, u iznosu od 400.000,00€, za sufinansiranje troškova prenosa i emitovanja programa RTCG putem zemaljskih sistema.

RDC vrši prenos i emitovanje radio-difuznih signala RTCG preko svojih predajnika i objekata na teritoriji Crne Gore čime obezbjeđuje kvalitetan prijem programa RTCG za najmanje 85% stanovnika Crne Gore.

Prenos radio-difuznih signala RTCG na teritoriji Crne Gore, putem zemaljskih sistema realizovan je u kontinuitetu.

Realizovan je prenos radio- difuznih signala RTCG na teritoriji Crne Gore, putem zemaljskih sistema, odnosno ostvareno je 1.971.780,00 minuta prenosa i emitovanja programa RTCG i to: Prvog i Drugog kanala Televizije Crne Gore i Prvog i Drugog kanala Radija Crne Gore. Dodijeljena pomoć smatra se uspješnom.

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA

„Mb Tourist“ d.o.o. Žabljak

Vlada Crne Gore je na sjednici od 15. septembra 2016.godine, donijela Zaključak broj 08-2433, kojim je odobrila privrednom društvu „MB Tourist“ d.o.o Žabljak, državnu pomoć u iznosu od 97.914.21 €, na način što će se iznos od 39.672,96 € na ime poreza i doprinosa za zaposlene u periodu od 01.01.2013.godine do 31.12.2014. godine i obaveza na ime PDV-a u iznosu od 58.241,25€, odložiti na period od 5 godina sa jednakim mjesečnim ratama (od 01. novembra 2016.godine do 01.oktobra 2021.godine).

Cilj dodijeljene državne pomoći je regionalni razvoj, odnosno ulaganje u sjeverni region kao najmanje razvijeni region u Crnoj Gori.

Predmetno privredno društvo posluje već 26.godina i posjeduje 2 ugostiteljska objekta na Žabljaku: mali hotel „MB“ i motel „Tara MB“. U pomenutim objektima preduzeće je kontinuirano vršilo ulaganja, održavajući na taj način kvalitet usluge i ponude, što je rezultiralo i u konstantnoj popunjenosti ugostiteljskih objekata tokom ljetnje i zimske sezone. U međuvremenu kada je preduzeće postalo zakupac skijališta „Savin Kuk“ za sezonu 2012/2013/2014 i u pokušaju da proširi svoju djelatnost nailazi na poteškoće i ostvaruje veće gubitke. Sve navedeno je onemogućilo normalno funkcionisanje ugostiteljskih objekata, kao i izmirenje tekućih obaveza, što je rezultiralo dugovanjima prema državnim institucijama.

Akt Poreske Uprave broj 101- 469/9 od 05.03.2017. godine, kojim je konstatovano da privredno društvo „MB Tourist“ iz Žabljaka, PIB: 02268159 nije uredno plaćao mjesečne rate, utvrđene rješenjem Ministarstva finansija br: 04-10276/2 od 29.09.2016.godine. Poreska uprava Crne Gore, zaključkom o prinudnoj naplati – blokadom žiro računa,

naplatila je po osnovu poreza i doprinosa na lična primanja iznos od 30.024,87€, a zaključkom o prinudnoj naplati – blokadom žiro računa kao i uplatom poreskog obveznika naplaćenba je obaveza po osnovu PDV_a u ukupnom iznosu od 13.659,98€. Dodijeljena državna pomoć je neuspješna.

AD Ski resort - Kolašin 1450

Poreskom obvezniku AD „Ski resort-Kolašin 1450“ iz Kolašina, PIB 02688778 rješenjem Ministarstva finansija broj: 04-14031/1 od 19.11.2013.godine odobreno je plaćanje poreskog duga u iznosu od 240.908,61€ u sedam jednakih godišnjih rata (od 31.03.2014.godine do 31.03.2020.godine). Takođe u periodu od 2013 do 2020.godine AD Ski resort – Kolašin 1450 u obavezi je da realizuje investicione aktivnosti iznosu od 92.500 eura. U skladu sa tim pripremljen je Plan realizacije investicija, kojim su definisane aktivnosti koje će doprinijeti unapređenju ponude Ski centra Kolašin 1450.

Dodjelom Regionalne pomoći, stvoreni su uslovi za realizaciju planiranih investicija u periodu od 2013 do 2020.godine u Ski resortu Kolašin 1450 u iznosu od 92.500 eura. U skladu sa investicionim planom, tokom 2017.godine privredno društvo je za zimsku turističku sezonu obnovilo zalihe opreme dječijih sanki (40 komada) i štapova (200 pari) u ukupnom iznosu od cca 3.000,00€. Po završetku zimske turističke sezone planirano je zatvaranje restorana, čija je izrada projekta u toku, dok se početak radova očekuje tokom II/III kvartala 2018. godine. Takođe, planirana je kupovina novog inventara, kao i izgradnja vidikovca na Vilinim vodama – rok za završetak radova je do 2020.godine.

Radna grupa za praćenje realizacije dodijeljenje državne pomoći dana 02.03.2018.godine, izlaskom na teren, konstatovala je da su shodno investicionom planu, djelimično realizovane aktivnosti, a da su preostale investicione aktivnosti na zatvaranju terase i izgradnje vidikovca na Vilinoj Vodi.

Informacija o realizovanim investicijama u Ski centru Kolašin 1450", br: 108-469/7 od 01.03.2018. godine od strane AD Ski Resorta – Kolašin 1450 i zapisnik od 02.03.2018.godine sačinjen od strane Radne grupe za praćenje realizacije dodijeljenje državne pomoći, obrazovane rješenjem Ministarstva održivog razvoja i turizma. Aktom Poreske Uprave broj 101- 469/9 od 05.03.2017.godine, konstatuje se da su sve dospjele rate za 2014, 2015, 2016 i 2017.godinu u ukupnom iznosu od 137.662,06€ uplaćene u skladu sa planiranom dinamikom. Dodijeljena državna pomoć je manje uspješna.

„Carine“ d.o.o. Podgorica

Budžetom Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2017.godinu u svrhu subvencionisanja kamatne stope opredijeljeno je 50.000,00 eura. Sporazum o saradnji u okviru programa subvencionisanja kamatne stope na kredite odobrene privrednim društvima i preduzetnicima iz oblasti turizma i ugostiteljstva potpisan je između Ministarstva održivog razvoja i turizma i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore 14.novembra 2016.godine. Sporazumom je definisano subvencionisanje kamatne stope u iznosu od 2% od ukupne kamatne stope na dodijeljene kredite za 2017.godinu. Na osnovu izvještaja Komisije br:106-35/35 od 22.decembra 2017.godine, donijeta je Odluka br.101-35/36 od 25.12.2017.godine, kojom se privrednom društvu „Carine“ d.o.o. dodjeljuje iznos od 20.000,00 € za subvenciju kamatne stope.

Dodjelom sredstava olakšano je poslovanje kompanije u cilju smanjenja obaveza po osnovu plaćanja kamate u 2017.godini na odobreni kredit.

Privrednom društvu odobren je kreditni aranžman kod Investiciono-razvojnog fonda, u iznosu od 3.500.000,00 eura za završetak i opremanje kompleksa hotela „Park“. Dodijeljena subvencija se odobrila za investiranje u materijalnu (uređaji , sitan inventar i sl..) i nematerijalnu imovinu (razvoj proizvoda ili usluge, patenti, licence, koncesije, franšize i sl..) kako je propisano i Programom subvencionisanja, shodno čemu je privredno društvo ispunilo uslove.

Dodijeljena državna pomoć sprovedena je krajem 2017.godine. Istoj je prethodilo pozitivno mišljenje Komisije za kontrolu državne pomoći br.106-35/14 od 06.decembra 2017.godine na Program subvencionisanja kamatne stope na kredite odobrene privrednim društvima i preduzetnicima iz oblasti turizma i ugostiteljstva za 2017.godinu i Odluka Ministarstva održivog razvoja i turizma akt br: 101-35/36 od 25. decembra 2017.godine. Aktom Investiciono-razvojnog fonda, br. 108-469/8 od 05. marta 2018.godine, potvrđuje se da privredno društvo „Carine“ uredno servisira dospelje kreditne obaveze, shodno datoj subvenciji.

Hotel je otvoren i u funkciji tokom čitave godine, posluje u sklopu d.o.o. „Carine“ iz Podgorice i raspolaže sa 257 smještajnih jedinica, ukupno 514 ležaja. Dodijeljena pomoć je uspješna.

„Helada Mont“ d.o.o Nikšić

Budžetom Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2017.godinu u svrhu subvencionisanja opredijeljeno je 50.000,00 eura. Sporazum o saradnji u okviru programa subvencionisanja kamatne stope na kredite odobrene privrednim društvima i preduzetnicima iz oblasti turizma i ugostiteljstva potpisan je između Ministarstva održivog razvoja i turizma i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore 14.novembra 2016.godine. Sporazumom je definisano subvencionisanje kamatne stope u iznosu od 2% od ukupne kamatne stope na dodijeljene kredite za 2017.godinu. Na osnovu izvještaja Komisije br: 106-35/35 od 22.decembra 2017.godine, donijeta je Odluka br.101 – 35/36 od 25.12.2017.godine, kojom se privrednom društvu „Helada Mont“ d.o.o. dodjeljuje iznos od 10.000,00 € za subvenciju kamatne stope.

Dodjelom sredstava olakšano je poslovanje kompanije u cilju smanjenja obaveza po osnovu plaćanja kamate u 2017.godini na odobreni kredit.

Privrednom društvu odobren je kreditni aranžman kod Investiciono-razvojnog fonda, u iznosu od 1.000.000,00 eura za realizaciju investicionog projekta „kupovina poslovnog prostora – hotela“. Dodijeljena subvencija se odobrila za investiranje u materijalnu (uređaji , sitan inventar i sl..) i nematerijalnu imovinu (razvoj proizvoda ili usluge, patenti, licence, koncesije, franšize i sl..) kako je propisano i Programom subvencionisanja, shodno čemu je privredno društvo ispunilo uslove.

Dodijeljena državna pomoć sprovedena je krajem 2017.godine. Istoj je prethodilo pozitivno mišljenje Komisije za kontrolu državne pomoći br.106-35/14 od 06.decembra 2017.godine na Program subvencionisanja kamatne stope na kredite odobrene privrednim društvima i preduzetnicima iz oblasti turizma i ugostiteljstva za 2017.godinu i Odluka Ministarstva održivog razvoja i turizma akt br: 101-35/36 od 25. decembra 2017.godine. Aktom Investiciono-razvojnog fonda, br. 108-469/8 od 05. marta 2018.godine, potvrđuje se da privredno društvo „Helada Mont“ uredno servisira dospelje kreditne obaveze, shodno datoj subvenciji.

Hotel je otvoren i u funkciji tokom čitave godine, posluje u sklopu d.o.o. „Helada Mont“ iz Nikšića i raspolaže sa 13 smještajnih jedinica, ukupno 25 ležaja. Dodijeljena pomoć je uspješna.

„Šolcomp“ d.o.o. Podgorica

Budžetom Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2017.godinu u svrhu subvencionisanja kamatne stope opredijeljeno je 50.000,00 eura. Sporazum o saradnji u okviru programa subvencionisanja kamatne stope na kredite odobrene privrednim društvima i preduzetnicima iz oblasti turizma i ugostiteljstva potpisan je između Ministarstva održivog razvoja i turizma i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore 14.novembra 2016.godine. Sporazumom je definisano subvencionisanje kamatne stope u iznosu od 2% od ukupne kamatne stope na dodijeljene kredite za 2017.godinu. Na osnovu izvještaja Komisije br:106-35/35 od 22.decembra 2017.godine, donijeta je Odluka br.101-35/36 od 25.12.2017.godine, kojom se privrednom društvu „Šolcomp“ d.o.o. dodjeljuje iznos od 10.000,00 € za subvenciju kamatne stope.

Dodjelom sredstava olakšano je poslovanje kompanije u cilju smanjenja obaveza po osnovu plaćanja kamate u 2017.godini na odobreni kredit.

Privrednom društvu odobren je kreditni aranžman kod Investiciono-razvojnog fonda, u iznosu od 1.000.000,00 eura za realizaciju investicionog projekta „izgradnja hotela“. Dodijeljena subvencija se odobrila za investiranje u materijalnu (građevinski objekti, oprema i uređaji, sitan inventar i sl..) kako je propisano i Programom subvencionisanja, shodno čemu je privredno društvo ispunilo uslove.

Dodijeljena državna pomoć sprovedena je krajem 2017.godine. Istoj je prethodilo pozitivno mišljenje Komisije za kontrolu državne pomoći br.106-35/14 od 06.decembra 2017.godine na Program subvencionisanja kamatne stope na kredite odobrene privrednim društvima i preduzetnicima iz oblasti turizma i ugostiteljstva za 2017.godinu i Odluka Ministarstva održivog razvoja i turizma akt br: 101-35/36 od 25. decembra 2017.godine. Aktom Investiciono-razvojnog fonda, br. 108-469/8 od 05. marta 2018.godine, potvrđuje se da privredno društvo „Šolcomp“ uredno servisira dospjele kreditne obaveze, shodno datoj subvenciji.

U toku su radovi na izgradnji hotelskog objekta, sa 32 planirane smještajne jedinice, gdje na osnovu konačnih pokazatelja možemo konstatovati činjenično stanje, čije rezultate uspješnosti očekujemo u 2018.godini.

„INC“ d.o.o. Podgorica

Budžetom Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2017.godinu u svrhu subvencionisanja kamatne stope opredijeljeno je 50.000,00 eura. Sporazum o saradnji u okviru programa subvencionisanja kamatne stope na kredite odobrene privrednim društvima i preduzetnicima iz oblasti turizma i ugostiteljstva potpisan je između Ministarstva održivog razvoja i turizma i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore 14.novembra 2016.godine. Sporazumom je definisano subvencionisanje kamatne stope u iznosu od 2% od ukupne kamatne stope na dodijeljene kredite za 2017.godinu. Na osnovu izvještaja Komisije br:106-35/35 od 22.decembra 2017.godine, donijeta je Odluka br.101-35/36 od 25.12.2017.godine, kojom se privrednom društvu „Inc“ d.o.o. dodjeljuje iznos od 5.000,00 € za subvenciju kamatne stope.

Dodjelom sredstava olakšano je poslovanje kompanije u cilju smanjenja obaveza po osnovu plaćanja kamate u 2017.godini na odobreni kredit.

Pomenutom privrednom društvu odobren je kreditni aranžman kod Investiciono-razvojnog fonda u iznosu od 200.000,00 eura za izgradnju i opremanje hotela. Dodijeljena subvencija se odobrila za investiranje u materijalnu (uređaji , sitan inventar i sl..) i nematerijalnu imovinu (razvoj proizvoda ili usluge, patenti, licence, koncesije, franšize i sl..) kako je propisano i Programom subvencionisanja, shodno čemu je privredno društvo ispunilo uslove.

Dodijeljena državna pomoć sprovedena je krajem 2017.godine. Istoj je prethodilo pozitivno mišljenje Komisije za kontrolu državne pomoći br.106-35/14 od 06.decembra 2017.godine na Program subvencionisanja kamatne stope na kredite odobrene privrednim društvima i preduzetnicima iz oblasti turizma i ugostiteljstva za 2017.godinu i Odluka Ministarstva održivog razvoja i turizma akt br: 101-35/36 od 25. decembra 2017.godine. Aktom Investiciono-razvojnog fonda, br. 108-469/8 od 05. marta 2018.godine, potvrđuje se da privredno društvo „Inc“ uredno servisira dospjele kreditne obaveze, shodno datoj subvenciji.

Hotel je otvoren i u funkciji tokom čitave godine, posluje u sklopu d.o.o. „Inc“ iz Budve i raspolaže sa 26 smještajnih jedinica, ukupno 52 ležaja. Dodijeljena pomoć je uspješna.

„Medini Co“ d.o.o. Budva

Budžetom Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2017.godinu u svrhu subvencionisanja kamatne stope opredijeljeno je 50.000,00 eura. Sporazum o saradnji u okviru programa subvencionisanja kamatne stope na kredite odobrene privrednim društvima i preduzetnicima iz oblasti turizma i ugostiteljstva potpisan je između Ministarstva održivog razvoja i turizma i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore 14.novembra 2016.godine. Sporazumom je definisano subvencionisanje kamatne stope u iznosu od 2% od ukupne kamatne stope na dodijeljene kredite za 2017.godinu. Na osnovu izvještaja Komisije br:106-35/35 od 22.decembra 2017.godine, donijeta je Odluka br.101-35/36 od 25.12.2017.godine, kojom se privrednom društvu „Medini Co“ d.o.o. dodjeljuje iznos od 5.000,00 € za subvenciju kamatne stope.

Dodjelom sredstava olakšano je poslovanje kompanije u cilju smanjenja obaveza po osnovu plaćanja kamate u 2017.godini na odobreni kredit.

Pomenutom privrednom društvu odobren je kreditni aranžman kod Investiciono-razvojnog fonda u iznosu od 200.000,00 eura za izgradnju i opremanje hotela. Dodijeljena subvencija se odobrila za investiranje u materijalnu (uređaji , sitan inventar i sl..) i nematerijalnu imovinu (razvoj proizvoda ili usluge, patenti, licence, koncesije, franšize i sl..) kako je propisano i Programom subvencionisanja, shodno čemu je privredno društvo ispunilo uslove.

Dodijeljena državna pomoć sprovedena je krajem 2017.godine. Istoj je prethodilo pozitivno mišljenje Komisije za kontrolu državne pomoći br.106-35/14 od 06.decembra 2017.godine na Program subvencionisanja kamatne stope na kredite odobrene privrednim društvima i preduzetnicima iz oblasti turizma i ugostiteljstva za 2017.godinu i Odluka Ministarstva održivog razvoja i turizma akt br: 101-35/36 od 25. decembra 2017.godine. Aktom Investiciono-razvojnog fonda, br. 108-469/8 od 05. marta 2018.godine, potvrđuje

se da privredno društvo „Medini Co“ uredno servisira dospjele kreditne obaveze, shodno datoj subvenciji.

Hotel je otvoren i u funkciji tokom čitave godine, posluje u sklopu d.o.o. „Medini Co“ iz Budve i raspolaže sa 25 smještajnih jedinica, ukupno 52 ležaja. Dodijeljena pomoć je uspješna.

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I RURALNOG RAZVOJA

Popodrška jačanju otkupne mreže mlijeka

Putem učešća u finansiranju troškova otkupa mlijeka, uključujući funkcionisanje odobrenih sabirališta mlijeka u kojima se sakuplja mlijeko od više proizvođača, podržavaju se mljekare da održavaju i proširuju otkupnu mrežu. Mjera se odnosi na objekte koji su upisani u Registar odobrenih objekata, koji redovno otkupljuju mlijeko od domaćih proizvođača.

Osnov za učešće u finansiranju troškova otkupa je količina otkupljenog mlijeka koja se dokazuje priloženim spiskovima proizvođača sa naznačenim količinama otkupljenog mlijeka.

Troškovi se nadoknađuju za svaki litar otkupljenog mlijeka u iznosu od **0,01€** po litru, što podrazumijeva i količine manje od 400 litara mjesečno otkupljene od kooperanata.

U cilju stvaranja klastera i ukupnjavanja proizvodnje na kraju godine dodatno će biti podržane mljekare koje mlijeko otkupljuju i sarađuju sa više kooperanata. Mljekare koje na godišnjem nivou prosječno imaju više od 75 kooperanata biće podržane sa do 1.000€ na svakih 75 kooperanata.

Upravljanje rizicima u poljoprivredi

Pravo na podršku imaju proizvođači upisani u Registar poljoprivrednih gazdinstava.

Podrška za upravljanje rizicima u poljoprivredi sastoji se iz:

- finansiranja dijela troškova osiguranja od šteta na poljoprivrednim usjevima i stoci za registrovana poljoprivredna gazdinstva,
- finansiranja dijela troškova osiguranja od šteta na uzgajalištima slatkovodne i morske akvakulture za privredna društva ili preduzetnike koji posjeduju dozvolu ili odobrenje za datu djelatnost ovog Ministarstva.

Podrška za osiguranje od šteta na poljoprivrednim usjevima i stoci može da iznosi do 50% polise osiguranja.

Podrška poljoprivrednim proizvođačima da osiguraju svoje usjeve i stočni fond, čime se obezbjeđuje smanjivanje dugoročno negativnih posljedica šteta prouzrokovanih prirodnim nepogodama i drugim vanrednim događajima.

Podrška za održavanje, jačanje i proširenje infrastrukture za otkup mlijeka; podizanje konkurentnosti proizvodnje i prerade mlijeka; povećanje otkupa mlijeka i prerade u objektima koji su upisani u Registar odobrenih objekata i širenje asortimana mlječnih proizvoda iz domaće proizvodnje; otvaranje novih radnih mjesta.

U toku 2017. godine otkupljeno je ukupno 25 901 588 litara mlijeka , što je za 5,65% više u odnosu na 2016. godinu. Dodijeljena pomoć bila je uspješna.

INVESTICIONO RAZVOJNI FOND

U detaljnom tabelarnom pregledu, navedeni su iznosi kreditnih sredstava koja su odobrena i realizovana u periodu 01.01 - 31.12.2017.

U pitanju su dugoročni i kratkoročni investicioni krediti krediti odobreni sektoru malih i srednjih preduzeća, preduzetnika, kao i infrastrukturni projekti.

Investiciono - razvojni fond Crne Gore AD (IRFCG AD) svojim osnivanjem nastoji da kreditnom podrškom usmjerenom ka sektoru malih i srednjih preduzeća, preduzetnika i poljoprivrednika predstavlja efikasan mehanizam razvoju preduzetničke inicijative u CG.

Efikasnost podrške koju IRF sprovodi zasniva se na konkurentnim fiksnim kamatnim stopama koje su tokom 2017. godine iznosile od 0%-5% godišnje.

Takođe, IRF je obezbjedio još povoljnije uslove kreditiranja za projekte koji se realizuju na sjeveru Crne Gore, i manje razvijenim opštinama, obezbjeđujući im stimulacije u vidu sniženja ugovorne kamatne stope za 1%. Dodatna povoljnost obezbijeđena je i u kreditnom aranžmanu sa Evropskom Investicionom Bankom, koji je na snazi od septembra 2012.godine, a koji predviđa sniženje važećih kamatnih stopa za 2017. godinu za dodatnih 0,5% ukoliko se projekat realizuje iz sredstava EIB-a te za dodatnih 0,2% ukoliko klijent ispunjava uslove Evropske inicijative za zapošljavanje mladih osoba (EYET inicijative). IRF odobrava i umanjenje kamatne stope za projekte kojima se zapošljavaju 5 ili više mladih osoba, ukoliko je kredit obezbjeđen bankarskom garancijom i ukoliko je klijent uredan poreski platiša.

Ukupni sumarni ekvivalent državne pomoći za 2017. Godinu iznosi 10.842.537,00€.

U tabeli koja slijedi dat je uporedni pregled ostvarenih rezultata ekvivalenta državne pomoći u periodu od osnivanja IRF-a (kao pravnog nasljednika Fonda za razvoj CG koji je pravno prestao da postoji zaključno sa krajem 2009.godine) zaključno sa 2017. godinom.

Godina	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ekvivalent subvencije (€)	852.174,96	1.365.736,60	1.431.989,06	3.497.732,83	4.960.027,54	8.173.447,09	8.395.790,40	10.842.537,00

Prilikom ocjene uspješnosti pomoći napravljen je osvrt na do sada ostvarene rezultate ekvivalenta pomoći od 2010-2017 godine, a koji su prijavljeni nadležnom organu.

Na osnovu prezetnovanih podataka, dodijeljene pomoć bila je uspješna.

SEKRETARIJAT ZA RAZVOJNE PROJEKTE

Comp comerc d.o.o. Nikšić

Uredbom o podsticanju direktnih investicija („Službeni list Crne Gore“, broj 80/15) definisana je procedura sprovođenja Javnog oglasa za učešće u postupku dodjele sredstava za posticanje direktnih investicija, uslovi učešća i podnošenja prijava, kao i vrednovanja investicionih projekata.

U skladu sa članom 28 stav 4 Uredbe, Vlada Crne Gore je donijela Odluku o dodjeli sredstava za podsticanje investicija, broj: 08-2187, od 28. jula 2016. godine, kojom je,

pored ostalih, definisano da se sredstva za podsticanje direktnih investicija dodjeljuju i kompaniji „Comp Comerc“ d.o.o. Nikšić i to u iznosu od 350.000 eura, pod uslovima definisanim Ugovorom o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija kojim se definišu međusobna prava i obaveze Vlade i korisnika sredstava.

Navedeni Ugovor Vlada Crne Gore potpisala je sa Korisnikom sredstava 01.08.2016. godine i shodno ugovornim odredbama kompanija „Comp Comerc“ d.o.o. ima rok od tri godine da izvrši obavezu ulaganja u investicioni projekat „Adaptacija i rekonstrukcija hotela „Onogošt“ u Nikšiću“ u visini od **1.100.000 eura**, kao i obavezu zaposlenja **50 lica na neodređeno vrijeme** u cilju realizacije investicionog projekta.

Procjena efikasnosti mjere pomoći može biti adekvatno data tek nakon cjelokupnog ispunjenja ugovorne obaveze Korisnika sredstava u pogledu ulaganja i zaposlenja. Prema dosadašnjim izvještajima nezavisnih revizora Kompanija je u realizaciju investicionog projekta uložila 1.454.235 eura i zaposlila 26 lica na neodređeno vrijeme, od čega je u 2017. godini investirano 833.828 eura i zaposleno 12 lica na neodređeno vrijeme.

Na osnovu dokumentacije koju je do sada podnijela kompanija „Comp Comerc“ d.o.o. Nikšić može se zaključiti da je investicioni projekat djelimično realizovan, odnosno da je realizovana obaveza ulaganja u visini od **1.454.235 eura**, ali da je Korisniku sredstava preostala realizacija obaveze zaposlenja, u skladu sa Ugovorom (Korisnik je tokom 2017. godine zaposlio 12 lica na neodređeno vrijeme, odnosno do sada je ukupno zaposlio **26 lica na neodređeno vrijeme**).

Ugovorom o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija u članu 7 definisana je obaveza Korisnika sredstava da godišnje dostavlja Sekretarijatu za razvojne projekte Izvještaj nezavisnog revizora, koji sadrži podatke o:

- poslovanju Korisnika sredstava, odnosno izvještaje o reviziji finansijskih iskaza;
- vrijednosti opravdanih troškova ulaganja u investicioni projekat i
- broju zaposlenih.

Prema dosadašnjim izvještajima nezavisnih revizora, koje je Kompanija, shodno Ugovoru i Uredbi bila u obavezi da podnosi Sekretarijatu za razvojne projekte, može se konstatovati da je državna pomoć u tom dijelu bila uspješna. Sekretarijat ukazuje da se konačna ocjena uspješnosti dodijeljene državne pomoći može dati tek nakon realizacije cjelokupnog investicionog projekta (rok za realizaciju ističe 01.08.2019. godine) i ispunjenja obaveze zaposlenja, kao i po isteku perioda garantovane zaposlenosti, koji traje 3 godine od završetka realizacije investicionog projekta.

Hemomont d.o.o. Podgorica

Uredbom o podsticanju direktnih investicija („Službeni list Crne Gore“, broj 80/15) definisana je procedura sprovođenja Javnog oglasa za učešće u postupku dodjele sredstava za posticanje direktnih investicija, uslovi učešća i podnošenja prijava, kao i vrednovanja investicionih projekata.

U skladu sa članom 28 stav 4 Uredbe, Vlada Crne Gore je donijela Odluku o dodjeli sredstava za podsticanje investicija, broj: 08-2187, od 28. jula 2016. godine, kojom je, pored ostalih, definisano da se sredstva za podsticanje direktnih investicija dodjeljuju i kompaniji „Hemomont“ d.o.o. Podgorica i to u iznosu od 210.000 eura, pod uslovima

definisanim Ugovorom o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija kojim se definišu međusobna prava i obaveze Vlade i korisnika sredstava.

Navedeni Ugovor Vlada Crne Gore potpisala je sa Korisnikom sredstava 01.08.2016. godine i shodno ugovornim odredbama kompanija „Hemomont“ d.o.o. ima rok od tri godine da izvrši obavezu ulaganja u investicioni projekat „Završetak projekta proizvodnje sterilnog nazalnog spreja u obimu od 17-40 miliona pakovanja godišnje, regala sa mobilnim nosačima, sistema za prečišćavanje otpadnih voda i optimizacija proizvodnog procesa u Podgorici“ u visini od **2.101.830 eura**, kao i obavezu zaposlenja **30 lica na neodređeno vrijeme** u cilju realizacije investicionog projekta.

Procjena efikasnosti mjere pomoći može biti adekvatno data tek nakon cjelokupnog ispunjenja ugovorne obaveze Korisnika sredstava u pogledu ulaganja i zaposlenja. Prema dosadašnjim izvještajima nezavisnih revizora Kompanija je u realizaciju investicionog projekta uložila 1.573.289 eura i zaposlila 30 lica na neodređeno vrijeme, od čega je u 2017. godini investirano 802.893 eura i zaposleno 30 lica na neodređeno vrijeme.

Na osnovu dokumentacije koju je do sada podnijela kompanija „Hemomont“ d.o.o. Podgorica može se zaključiti da je investicioni projekat djelimično realizovan, odnosno da je realizovana obaveza zaposlenja (Korisnik je tokom 2017. godine zaposlio **30 lica na neodređeno vrijeme**), ali da je Korisniku sredstava preostala realizacija obaveze ulaganja, odnosno da sada su uložena sredstva u visini od **1.573.289 eura**.

Ugovorom o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija u članu 7 definisana je obaveza Korisnika sredstava da godišnje dostavlja Sekretarijatu za razvojne projekte Izvještaj nezavisnog revizora, koji sadrži podatke o:

- poslovanju Korisnika sredstava, odnosno izvještaje o reviziji finansijskih iskaza;
- vrijednosti opravdanih troškova ulaganja u investicioni projekat i
- broju zaposlenih.

Prema dosadašnjim izvještajima nezavisnih revizora, koje je Kompanija, shodno Ugovoru i Uredbi bila u obavezi da podnosi Sekretarijatu za razvojne projekte, može se konstatovati da je državna pomoć u tom dijelu bila uspješna. Sekretarijat ukazuje da se konačna ocjena uspješnosti dodijeljene državne pomoći može dati tek nakon realizacije cjelokupnog investicionog projekta (rok za realizaciju ističe 01.08.2019. godine) i ispunjenja obaveze ulaganja, kao i po isteku perioda garantovane zaposlenosti, koji traje 3 godine od završetka realizacije investicionog projekta.

Meso promet d.o.o. Bijelo Polje

Uredbom o podsticanju direktnih investicija („Službeni list Crne Gore“, broj 80/15) definisana je procedura sprovođenja Javnog oglasa za učešće u postupku dodjele sredstava za posticanje direktnih investicija, uslovi učešća i podnošenja prijava, kao i vrednovanja investicionih projekata.

U skladu sa članom 28 stav 4 Uredbe, Vlada Crne Gore je donijela Odluku o dodjeli sredstava za podsticanje investicija, broj: 08-2187, od 28. jula 2016. godine, kojom je, pored ostalih, definisano da se sredstva za podsticanje direktnih investicija dodjeljuju i kompaniji „Meso promet“ d.o.o. Bijelo Polje i to u iznosu od 560.000 eura, pod uslovima definisanim Ugovorom o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija kojim se definišu međusobna prava i obaveze Vlade i korisnika sredstava.

Navedeni Ugovor Vlada Crne Gore potpisala je sa Korisnikom sredstava 01.08.2016. godine (Aneks I Ugovora je zaključen 10.03.2017. godine) i shodno ugovornim odredbama kompanija „Meso promet“ d.o.o. je imala rok od šest mjeseci (predmetni rok je shodno Aneksu I istekao 01.09.2017. godine) da izvrši obavezu ulaganja u investicioni projekat „Fabrika za proizvodnju trajnih mesnih proizvoda bez dima“ u visini od **1.505.535 eura**, kao i obavezu zaposlenja **70 lica na neodređeno vrijeme** u cilju realizacije investicionog projekta.

Korisnik sredstava je, u skladu sa Ugovorom, realizovao obavezu ulaganja i obavezu zaposlenja. Naime, prema izvještaju nezavisnog revizora Kompanija je 31.08.2017. godine realizovala investicioni projekat, pri čemu je u realizaciju projekta uložila 1.510.572 eura i zaposlila 72 lica na neodređeno vrijeme, od čega je u 2017. godini investirano 740.176 eura i zaposleno 72 lica na neodređeno vrijeme.

Na osnovu dokumentacije koju je do sada podnijela kompanija „Meso promet“ d.o.o. Bijelo Polje može se zaključiti da je investicioni projekat u cjelosti realizovan, odnosno da je realizovana obaveza ulaganja u visini od **1.510.572 eura**, kao i obaveza zaposlenja, u skladu sa Ugovorom. (Korisnik je tokom 2017. godine zaposlio **72 lica na neodređeno vrijeme**).

Ugovorom o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija u članu 7 definisana je obaveza Korisnika sredstava da godišnje dostavlja Sekretarijatu za razvojne projekte Izvještaj nezavisnog revizora, koji sadrži podatke o:

- poslovanju Korisnika sredstava, odnosno izvještaje o reviziji finansijskih iskaza;
- vrijednosti opravdanih troškova ulaganja u investicioni projekat i
- broju zaposlenih.

Prema dosadašnjim izvještajima nezavisnih revizora, koje je Kompanija, shodno Ugovoru i Uredbi bila u obavezi da podnosi Sekretarijatu za razvojne projekte, može se konstatovati da je državna pomoć u tom dijelu bila uspješna, odnosno da je investicioni projekat za koji su bila opredijeljena sredstva državne pomoći uspješno realizovan. Međutim, Sekretarijat ukazuje da se konačna ocjena uspješnosti dodijeljene državne pomoći može dati tek po isteku perioda garantovane zaposlenosti, koji traje 3 godine od završetka realizacije investicionog projekta.

Fabrika stočne hrane AD Spuž

Uredbom o podsticanju direktnih investicija („Službeni list Crne Gore“, broj 08/15) definisana je procedura sprovođenja Javnog oglasa za učešće u postupku dodjele sredstava za posticanje direktnih investicija, uslovi učešća i podnošenja prijava, kao i vrednovanja investicionih projekata.

U skladu sa članom 27 stav 5 Uredbe, Vlada Crne Gore je donijela Odluku o dodjeli sredstava za podsticanje investicija, broj: 08-3054, od 17. decembra 2015. godine, kojom je, pored ostalih, definisano da se sredstva za podsticanje direktnih investicija dodjeljuju i kompaniji „Fabrika stočne hrane“ AD Spuž i to u iznosu od 80.000 eura, pod uslovima definisanim Ugovorom o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija kojim se definišu međusobna prava i obaveze Vlade i korisnika sredstava.

Navedeni Ugovor Vlada Crne Gore potpisala je sa Korisnikom sredstava 16.01.2016. godine i shodno ugovornim odredbama kompanija „Fabrika stočne hrane“ AD ima rok od tri godine da izvrši obavezu ulaganja u investicioni projekat „Proizvodnja stočne hrane – Rekonstrukcija i adaptacija postojećih objekata i opreme u Danilovgradu“ u visini od **714.299,62 eura**, kao i obavezu zaposlenja **20 lica na neodređeno vrijeme** u cilju realizacije investicionog projekta.

Procjena efikasnosti mjere pomoći može biti adekvatno data tek nakon cjelokupnog ispunjenja ugovorne obaveze Korisnika sredstava u pogledu ulaganja i zaposlenja. Prema dosadašnjim izvještajima nezavisnih revizora Kompanija je u realizaciju investicionog projekta uložila 1.059.871,55 eura i zaposlila 15 lica na neodređeno vrijeme, od čega je u 2017. godini investirano 153.759,72 eura i zaposleno 11 lica na neodređeno vrijeme.

Na osnovu dokumentacije koju je do sada podnijela kompanija „Fabrika stočne hrane“ AD Spuž može se zaključiti da je investicioni projekat djelimično realizovan, odnosno da je realizovana obaveza ulaganja u visini od **1.059.871,55 eura**, ali da je Korisniku sredstava preostala realizacija obaveze zaposlenja, u skladu sa Ugovorom (Korisnik je tokom 2017. godine zaposlio 11 lica na neodređeno vrijeme, odnosno do sada je ukupno zaposlio **15 lica na neodređeno vrijeme**. Pritom, 4 lica zaposlena na neodređeno vrijeme u 2016. godini sporazumno su prekinula radni odnos tokom 2017. godine).

Ugovorom o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija u članu 7 definisana je obaveza Korisnika sredstava da polugodišnje dostavlja Sekretarijatu za razvojne projekte Izvještaj o realizaciji investicionog projekta koji sadrži:

- Izvještaj nezavisnog revizora o poslovanju;
- Izvještaj nadležnog organa uprave o broju zaposlenih;
- Izvještaj ovlašćenog procjenitelja o realizaciji investicionog projekta u kvalitativnom i kvantitativnom smislu sa izvještajem o vrijednosti imovine obuhvaćene investicionim projektom;
- Izvještaj sa podacima o isplaćenim zaradama, porezima i doprinosima za novozaposlena lica.

Prema dosadašnjim izvještajima nezavisnih revizora, koje je Kompanija, shodno Ugovoru i Uredbi bila u obavezi da podnosi Sekretarijatu za razvojne projekte, može se konstatovati da je državna pomoć u tom dijelu bila uspješna. Sekretarijat ukazuje da se konačna ocjena uspješnosti dodijeljene državne pomoći može dati tek nakon realizacije cjelokupnog investicionog projekta (rok za realizaciju ističe 16.01.2019. godine) i ispunjenja obaveze zaposlenja, kao i po isteku perioda garantovanog ulaganja i zaposlenosti, koji traje 3 godine od završetka realizacije investicionog projekta.

Pelengić Trade D.o.o. Bijelo Polje

Uredbom o podsticanju direktnih investicija („Službeni list Crne Gore“, broj 08/15) definisana je procedura sprovođenja Javnog oglasa za učešće u postupku dodjele sredstava za posticanje direktnih investicija, uslovi učešća i podnošenja prijava, kao i vrednovanja investicionih projekata.

U skladu sa članom 27 stav 5 Uredbe, Vlada Crne Gore je donijela Odluku o dodjeli sredstava za podsticanje investicija, broj: 08-3054, od 17. decembra 2015. godine, kojom je, pored ostalih, definisano da se sredstva za podsticanje direktnih investicija dodjeljuju i kompaniji „Pelengić trade“ d.o.o. Bijelo Polje i to u iznosu od 132.000 eura, pod uslovima

definisanim Ugovorom o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija kojim se definišu međusobna prava i obaveze Vlade i korisnika sredstava.

Navedeni Ugovor Vlada Crne Gore potpisala je sa Korisnikom sredstava 16.01.2016. godine i shodno ugovornim odredbama kompanija „Pelengić trade“ d.o.o. je imala rok od dvije godine da izvrši obavezu ulaganja u investicioni projekat „Izgradnja i opremanje pilane na Žabljaku“ u visini od **1.257.612,21 eura**, kao i obavezu zaposlenja **33 lica na neodređeno vrijeme** u cilju realizacije investicionog projekta.

Korisnik sredstava je, u skladu sa Ugovorom, realizovao obavezu ulaganja i obavezu zaposlenja. Naime, prema izvještaju nezavisnog revizora Kompanija je 30.09.2017. godine realizovala investicioni projekat, pri čemu je u realizaciju projekta uložila 1.297.600,12 eura i zaposlila 36 lica na neodređeno vrijeme, od čega je u 2017. godini investirano 81.850 eura i zaposleno 5 lica na neodređeno vrijeme.

Na osnovu dokumentacije koju je do sada podnijela kompanija „Pelengić trade“ d.o.o. Bijelo Polje može se zaključiti da je investicioni projekat u cjelosti realizovan, odnosno da je realizovana obaveza ulaganja u visini od **1.297.600,12 eura**, kao i obaveza zaposlenja, u skladu sa Ugovorom (Korisnik je tokom 2017. godine zaposlio 5 lica na neodređeno vrijeme, odnosno u cilju realizacije investicionog projekta ukupno je zaposlio **36 lica na neodređeno vrijeme**. Pritom, 2 lica zaposlena na neodređeno vrijeme u 2016. godini sporazumno su raskinula radni odnos tokom 2017. godine).

Ugovorom o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija u članu 7 definisana je obaveza Korisnika sredstava da polugodišnje dostavlja Sekretarijatu za razvojne projekte Izvještaj o realizaciji investicionog projekta koji sadrži:

- Izvještaj nezavisnog revizora o poslovanju;
- Izvještaj nadležnog organa uprave o broju zaposlenih;
- Izvještaj ovlašćenog procjenitelja o realizaciji investicionog projekta u kvalitativnom i kvantitativnom smislu sa izvještajem o vrijednosti imovine obuhvaćene investicionim projektom;
- Izvještaj sa podacima o isplaćenim zaradama, porezima i doprinosima za novozaposlena lica.

Prema dosadašnjim izvještajima nezavisnih revizora, koje je Kompanija, shodno Ugovoru i Uredbi bila u obavezi da podnosi Sekretarijatu za razvojne projekte, može se konstatovati da je državna pomoć u tom dijelu bila uspješna, odnosno da je investicioni projekat za koji su bila opredijeljena sredstva državne pomoći uspješno realizovan. Međutim, Sekretarijat ukazuje da se konačna ocjena uspješnosti dodijeljene državne pomoći može dati tek po isteku perioda garantovanog ulaganja i zaposlenosti, koji traje 3 godine od završetka realizacije investicionog projekta.

Securitas monetenro d.o.o. Nikšić

Uredbom o podsticanju direktnih investicija („Službeni list Crne Gore“, broj 08/15) definisana je procedura sprovođenja Javnog oglasa za učešće u postupku dodjele sredstava za posticanje direktnih investicija, uslovi učešća i podnošenja prijava, kao i vrednovanja investicionih projekata.

U skladu sa članom 27 stav 5 Uredbe, Vlada Crne Gore je donijela Odluku o dodjeli sredstava za podsticanje investicija, broj: 08-3054, od 17. decembra 2015. godine, kojom

je, pored ostalih, definisano da se sredstva za podsticanje direktnih investicija dodjeljuju i kompaniji „Securitas Montenegro“ d.o.o. Nikšić i to u iznosu od 150.000 eura, pod uslovima definisanim Ugovorom o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija kojim se definišu međusobna prava i obaveze Vlade i korisnika sredstava.

Navedeni Ugovor Vlada Crne Gore potpisala je sa Korisnikom sredstava 28.01.2016. godine i shodno ugovornim odredbama kompanija „Securitas Montenegro“ d.o.o. ima rok od tri godine da izvrši obavezu ulaganja u investicioni projekat „Formiranje savremenog monitoring centra kao osnove za pružanje usluga fizičko tehničke zaštite, razvoj mobilnog obezbjeđenja u novoj poslovnoj jedinici u Podgorici“ u visini od **503.153 eura**, kao i obavezu zaposlenja **50 lica na neodređeno vrijeme** u cilju realizacije investicionog projekta.

Procjena efikasnosti mjere pomoći može biti adekvatno data tek nakon cjelokupnog ispunjenja ugovorne obaveze Korisnika sredstava u pogledu ulaganja i zaposlenja. Prema dosadašnjim izvještajima nezavisnih revizora Kompanija je u realizaciju investicionog projekta uložila 305.090 eura i zaposlila 20 lica na neodređeno vrijeme, od čega je u 2017. godini investirano 131.659 eura i zaposleno 19 lica na neodređeno vrijeme.

Na osnovu dokumentacije koju je do sada podnijela kompanija „Securitas Montenegro“ d.o.o. Nikšić može se zaključiti da je investicioni projekat djelimično realizovan, odnosno da su uložena sredstva u visini od **305.090 eura**, te da je pored obaveze ulaganja, Korisniku preostala i realizacija obaveze zaposlenja, u skladu sa Ugovorom (Korisnik je tokom 2017. godine zaposlio 19 lica na neodređeno vrijeme, odnosno do sada je ukupno zaposlio **20 lica na neodređeno vrijeme**).

Ugovorom o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija u članu 7 definisana je obaveza Korisnika sredstava da polugodišnje dostavlja Sekretarijatu za razvojne projekte Izvještaj o realizaciji investicionog projekta koji sadrži:

- Izvještaj nezavisnog revizora o poslovanju;
- Izvještaj nadležnog organa uprave o broju zaposlenih;
- Izvještaj ovlaštenog procjenitelja o realizaciji investicionog projekta u kvalitativnom i kvantitativnom smislu sa izvještajem o vrijednosti imovine obuhvaćene investicionim projektom;
- Izvještaj sa podacima o isplaćenim zaradama, porezima i doprinosima za novozaposlena lica.

Prema dosadašnjim izvještajima nezavisnih revizora, koje je Kompanija, shodno Ugovoru i Uredbi bila u obavezi da podnosi Sekretarijatu za razvojne projekte, može se konstatovati da je državna pomoć u tom dijelu bila uspješna. Sekretarijat ukazuje da se konačna ocjena uspješnosti dodijeljene državne pomoći može dati tek nakon realizacije cjelokupnog investicionog projekta (rok za realizaciju ističe 28.01.2019. godine) i ispunjenja obaveza ulaganja i zaposlenja, kao i po isteku perioda garantovanog ulaganja i zaposlenosti, koji traje 3 godine od završetka realizacije investicionog projekta.

ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE CRNE GORE

Predmet: Program osposobljavanja za samostalan rad

U skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći, čl. 23 stav 1, dostavljamo vam podatke o dodijeljenoj državnoj pomoći za realizaciju Programa osposobljavanja za samostalan rad u 2017. godini.

Program osposobljavanja za samostalan rad podrazumijeva sticanje znanja, vještina i kompetencija lica iz evidencije Zavoda sa stečenim srednjim obrazovanjem, bez radnog iskustva za samostalno obavljanje poslova i radnih zadataka u nivou obrazovanja. Program sprovode poslodavci iz privatnog sektora, prije svega mala i srednja preduzeća koja sa učesnicima zaključuju ugovore o radu na određeno vrijeme u trajanju od šest mjeseci.

Na planu realizacije programa, Zavod je ostvario saradnju sa 33 poslodavca iz privatnog sektora iz Podgorice, Danilovgrada, Kolašina, Bijelog Polja, Berana, Petnjice, Rožaja, Pljevalja, Žabljaka, Šavnika, Bara, Ulcinja i Herceg Novog. Poslodavci su sproveli programske sadržaje prilagođene profesionalnim i ličnim karakteristikama korisnika i uz obezbjeđen mentoring, osposobili za samostalno obavljanje poslova, u okviru nivoa obrazovanja 50 lica.

Finansijsko učešće Zavoda u realizaciji programa iznosilo je 77.676,35 € i stimulisalo zapošljavanje 50 lica, u trajanju od šest mjeseci.

Predmet: Program osposobljavanja za rad kod poslodavca

U skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći, čl. 23 stav 1, dostavljamo vam podatke o dodijeljenoj državnoj pomoći za realizaciju Programa osposobljavanja za rad kod poslodavca u 2017. godini.

Program osposobljavanja za rad kod poslodavca koncipiran je u cilju stvaranja uslova za osposobljavanje za obavljanje određenih poslova teže zapošljivih nezaposlenih lica i njihovo zapošljavanje na poslovima za čije obavljanje su osposobljeni, kao i stimulisanje poslodavaca da na ovaj način obezbjeđe potrebne radnike. Program sprovode poslodavci iz privatnog sektora, prije svega mala i srednja preduzeća, koja ostvaruju neto porast zaposlenih u odnosu na prosječan broj zaposlenih u poslednjih 12 mjeseci. Vodeći se zahtjevima programa, odnosno radnih mjesta, poslodavci su realizovali svoje programske sadržaje, u trajanju od jednog mjeseca, a zatim zaključili ugovore o radu na određeno vrijeme u najkraćem trajanju od tri.

Na planu realizacije programa, Zavod je ostvario saradnju sa 56 poslodavaca iz privatnog sektora iz sjevernih i manje razvijenih opština : Bijelog Polja, Mojkovca, Berana, Andrijevice, Plava, Rožaja, Petnjice, Gusinja, Pljevalja, Žabljaka, Kolašina, Nikšića, Danilovgrada, Ulcinja i iz Cetinja, kao i ostalih opština. Poslodavci su sproveli programske sadržaje prilagođene profesionalnim i ličnim karakteristikama učesnika programa i osposobili ih za obavljanje poslova.

Finansijsko učešće u realizaciji programa iznosila su 120.675,09 € i stimulisala zapošljavanje 100, u najkraćem trajanju od tri mjeseci, što je u skladu sa očekivanim brojem učesnika ovog programa.

Inoviranog programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori

U skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći, član 23 stav 1, a u vezi člana 15 Zakona, dostavljamo Vam popunjen Obrazac za dostavljanje podataka o dodijeljenoj državnoj pomoći u pisanoj i elektronskoj formi za 2017. godinu u okviru realizacije Inoviranog programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori – rješenje Komisije za kontrolu državne podrške i pomoći br. 01-23/2 od 11.07.2008. godine.

Visina isplaćene državne pomoći u 2017. godini, obračunate na osnovu iznosa razlike između kamatne stope na isplaćena kreditna sredstva putem Inoviranog programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori i referentne kamatne stope (podatak Komisije za kontrolu državne pomoći) je znatno ispod dozvoljene visine opravdanih troškova definisanih članom 7 Uredbe o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći. Pored toga, u skladu sa ovim članom, konkursom je definisano da podnosioci zahtjeva za kredit moraju raspolagati sa sopstvenim učešćem od najmanje 30% od ukupne predračunske vrijednosti projekta. Sopstveno učešće može biti iskazano u vidu stvari, prava i novca.

Opis programa:

Inovirani program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori u funkciji je podrške nezaposlenim licima da ostvare svoje poslovne ideje i razvoja sektora malih preduzeća. Uslovi pod kojima se dodjeljuju sredstva iz ove kreditne linije su sljedeći:

- iznos odobrenog kredita po novozaposlenom radniku je do 5.000,00 Eur;
- krediti se odobravaju za otvaranje najviše 3 radna mjesta, dakle, maksimalni iznos kredita je 15.000,00 Eur;
- grace period je godinu dana od dana prenosa sredstava na žiro-račun korisnika kredita;
- krediti se vraćaju u polugodišnjim anuitetima;
- rok povraćaja sredstava je:
 - tri godine za nezaposlena lica u polugodišnjim anuitetima (3+1),
 - dvije godine za mala preduzeća i preduzetnike (2+1);
- kamatna stopa na godišnjem nivou je:
 - 3% za projekte čiji su nosioci žene,
 - 3% za projekte koji se realizuju u opštinama: Pljevlja, Žabljak, Bijelo Polje, Mojkovac, Berane, Andrijevica, Rožaje, Plav, Nikšić, Šavnik, Plužine, Kolašin i Cetinje,
 - 4% za projekte koji se realizuju u opštinama: Podgorica, Danilovgrad, Herceg Novi, Kotor, Tivat, Bar, Budva i Ulcinj;

Za kreditna sredstva putem Inoviranog programa samozapošljavanja mogu konkurisati:

- nezaposlena lica sa evidencije Zavoda koja bi nakon kreditne podrške bila obavezna da se registruju kao individualni poljoprivredni proizvođači, preduzetnici ili pravna lica;
- mala preduzeća i
- preduzetnici koji su registrovani u skladu sa Zakonom o privrednim društvima.

U 2017. godini isfinansirano je 35 kredita u vrijednosti od 205.000,00 Eur namijenjenih otvaranju 41 novih radnih mjesta. Od ovog broja, 29 (82,86 %) isfinansiranih kredita su

dodijeljena nezaposlenim licima, dok je 5 (14,29 %) kredita namijenjeno pravnim licima i 1 (2,86 %) kredit preduzetnicima.

Pripadnice ženskog pola su nosioci 14 isfinansiranih kredita (46,67 % isfinansiranih kredita za nezaposlena lica) u iznosu od 85.000 eura.

Akcent na prilikom finansiranja kredita je bio na manje razvijenim opštinama, tako da je njihov razvoj potpomognut finansiranjem 26 (74,29%) kredita u vrijednosti od 145.000,00 Eur.

Najveći broj kredita je isfinansiran u opštinama: Bijelo Polje (6 ili 17,43%), Nikšić (6 ili 17,43 %), Berane (4 ili 11,43 %) i Pljevlja (4 ili 11,43 %).

Isfinansirani krediti po opštinama

Rb	Opština	Broj kredita	Broj radnika	Sredstva (Eur)
1.	Andrijevića	0	0	0
2.	Berane	4	6	30.000
3.	Bijelo Polje	6	7	35.000
4.	Žabljak	0	0	0
5.	Kolašin	0	0	0
6.	Mojkovac	4	4	20.000
7.	Nikšić	6	6	30.000
8.	Plav -Gusinje	1	1	5.000
9.	Plužine	0	0	0
10.	Pljevlja	4	4	20.000
11.	Rožaje	0	0	0
12.	Cetinje	1	1	5.000
13.	Šavnik	0	0	0
14.	Manje razvijene opštine (1 do 13)	26	29	145.000
15.	Bar	4	7	35.000
16.	Budva	0	0	0
17.	Danilovgrad	1	1	5.000
18.	Kotor	0	0	0
19.	Podgorica	2	2	10.000
20.	Tivat	0	0	0
21.	Ulcinj	0	0	0
22.	Herceg Novi	2	2	10.000
23.	Ostale opštine (15 do 22)	9	12	60.000
24.	Ukupno (14 + 23):	35	41	205.000

Pregled isfinansiranih kredita po statusu

Rb	Korisnik sredstava	Broj kredita	Broj radnika	Sredstva (Eur)
1.	Nezaposleni (ukupno)	29	32	160.000
	Nezaposleni (žene)	14	17	85.000
2.	Preduzetnici	1	1	5.000

3.	Pravna lica	5	8	40.000
4.	Ukupno	35	41	205.000

Izvor navedenih podataka je Baza podataka Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, odluke o kreditu i ugovori o kreditu (Inovirani program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori).

Na osnovu navedenih podataka smatramo da je državna pomoć u realizaciji kredita iz Inoviranog programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori bila uspješna.

Program dodjele bespovratnih sredstava za finansiranje projekta zapošljavanja lica sa invaliditetom – „Grant šema“

Članom 39 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom ("Službeni list CG", br. 49/2008, 73/2010, 39/2011 i 55/2016) propisano je da se sredstva Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom koriste, između ostalog, i za finansiranje grant šema. Pravilnikom o postupku i metodologiji za finansiranje grant šema ("Službeni list CG", br.28/14 i br.16/16) bliže je uređen način dodjele sredstava putem grant šema. Grant šemom dodjeljuju se sredstva za finansiranje projekata koji imaju za cilj unaprijeđenje profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom. Shodno Pravilniku, Zavod za zapošljavanje Crne Gore je u obavezi da najmanje jednom godišnje objavi javni poziv za finansiranje projekata zapošljavanja lica sa invaliditetom. Nakon podnošenja prijave predloga projekata na javni poziv, Komisija za ocjenu predloga projekata (formirana u skladu sa članom 6 Pravilnika) razmatra podnešene prijave i ocjenjuje ih u skladu sa kriterijumima propisanih Pravilnikom. Od marta 2017. godine, dodjela sredstava grant šema realizuje se u skladu sa dodjelom pomoći male vrijednosti (de minimis pomoć). U 2017. godini, Zavod je u skladu sa dodjelom pomoći male vrijednosti (de minimis pomoć) objavio dva javna poziva, u martu 2017. godine i avgustu 2017. godine. Po osnovu ovih javnih poziva, Komisija za ocjenu predloga projekata je predložila, a Upravni odbor Zavoda odobrio finansiranje 54 projekata koji za cilj imaju unaprijeđenje profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom.

Projekti koji su odobreni po osnovu javnih poziva iz marta i avgusta 2017. godine realizuju se i tokom 2018. godine, to jest krajnji rok za završetak projekata je jul 2018. godine (za projekte po osnovu javnog poziva iz marta 2018. godine), odnosno oktobar 2018. godine (za projekte po osnovu javnog poziva iz avgusta 2018. godine). Projektima je planirano uključivanje 423 lica sa invaliditetom, koja će proći neku vrstu obuke, odnosno osposobljavanja i na taj način povećati svoju konkurentost na tržištu rada. Od ukupnog broja uključenih 271 lice sa invaliditetom će biti zaposleno tokom trajanja projekta, u najkraćem trajanju od ½ projekta, dok će od ovog broja, 74 lica produžiti radni angažman i nakon završetka projekta, minimum šest mjeseci.

Obzirom na to da se projekti još uvijek realizuju, nije moguće napraviti poređenje stanja prije i nakon dodjele pomoći.

Izvođači projekata su, u skladu sa ugovorom o dodjeli sredstava granta, u obavezi da Zavodu za zapošljavanje Crne Gore dostavljaju izvještaje o napretku, kao i završni projekat. U ovim izvještajima se detaljno opisuju i dokazuju realizovane aktivnosti i utrošena sredstva granta.

Na osnovu izvještaja o napretku koji su do sada dostavljeni Zavodu, možemo reći da je realizacija projekata uspješna i da se sve projektne aktivnosti sprovode u skladu sa akcionim planovima projekata.

OPŠTINA BIJELO POLJE

DOO „PELENGIĆ TRADE“ oslobođen plaćanja poreza, prireza i naknada radi povećanja proizvodnih kapaciteta i broja zaposlenih. Dodijeljena pomoć odnosno olakšice su doprinijele da se u cjelosti ispoštuje potpisani Ugovor o korošćenju finansiskih olakšica od strane korisnika.

Korisnik olakšice DOO „PELENGIĆ TRADE“ je proširio svoje proizvodne kapacitete i to za $P=1.063,39 \text{ m}^2$, koji se odnosi na proizvodni pogon, galeriju i magacinski prostor. Nakon dobijanja upotrbne dozvole primio je u radni odnos 12 novozaposlenih radnika na neodređeno vrijeme, te je u cjelosti ispoštovao obaveze iz ugovora. Povećana proizvodnja i promet rezane građe, kao i otvaranje novog pogona za proizvodnju peleta. Dodjela navedenih finansiskih olakšica je u cjelosti uspješna.

OPŠTINA CETINJE

Za pomoć u radu obrazovnim ustanovama utrošeno je 6.475 eura kao subvencija za aktivnosti iz oblasti obrazovanja koja se ogleda u kupovini knjiga. Dodijeljena pomoć je bila uspješna jer je usmjerena na podizanje obrazovanja učenika.

Za pomoć u realizaciji sportskih aktivnosti opredijeljeno je 235.972 eura. Kao što se može vidjeti podržan je veliki broj sportskih klubova u cilju unapređenja sporta i zadovoljavanja potreba za kretanjem i igrom, sportskim izražavanjem, stvaralaštvom i podstizanjem sportskih rezultata na svim nivoima. Smatramo da je dodijeljena pomoć bila uspješna.

Za NVO sektor na ime pružanje finansijske pomoći za realizaciju projekata i obezbjeđenje prostora utrošeno je 11.093 eura. Državna pomoć je bila uspješna obzirom na broj NVO i projekte koji su podržani od strane Prijestonice.

U oblasti vodosnabdijevanja Prijestonica se zadužila kod Vlade Crne Gore uzimanjem dugoročnog kredita u iznosu od 2.920.000eur, za rekonstrukciju cjevovoda i crpnih postrojenja. Novčana sredstva koja su opredijeljena po ugovoru o prenosu kreditnih sredstava koja su obezbijeđena iz aranžmana zaključenih između Vlade Crne Gore i Evropske investicione banke su uplaćivana na žiro račun D.O.O. “Vodovod i kanalizacija” prema planu realizacije i dokazima o izvršenim radovima. U 2017.godini D.O.O. “Vodovod i kanalizacija” preneseno je 343.182 eura. Cijeneći značaj projekta i rješavanje pitanja vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje dodijeljena pomoć bila je uspješna.

OPŠTINA DANILOVGRAD

Subvencionisanje mljekara koje otkupljuju primarnu sirovinu (mlijeko) na području opštine Danilovgrad. Stimulacija većeg otkupa primarne sirovine a time i povećanja proizvodnje finalnog proizvoda. Stimulisanje kooperanata da prodaju primarnu sirovinu (mlijeko) mljekarama a ne da proizvode mliječne proizvode u sopstvenoj režiji. Analize koje pokazuju da mljekare imaju povećan broj kooperanata sa većim brojem grla. Dodijeljena pomoć je bila uspješna.

Javni prevoz putnika

Dotacije pravnim i fizičkim licima koja obavljaju javni prevoz putnika u prigradskom unutrašnjem drumskom prevozu. Porast broja putnika i učenika koji koriste javni prevoz na relacijama na kojima saobraćaju prevoznici kojima se dotiraju određena finansijska sredstva iz budžeta Opštine. Prije dodjele pomenutog vida pomoći nije postojao nikakav prevoz na relacijama na kojima saobraćaju prevoznici kojima se dotiraju određena finansijska sredstva. Podaci dobijeni od strane škola o porastu broja učenika na relacijama na kojima saobraćaju prevoznici kojima se dotiraju određena finansijska sredstva. Dodijeljena pomoć je bila uspješna.

OPŠTINA PODGORICA

Kako je, pored nefinansijske podrške, izražena potreba i za obezbjeđenjem određenih finansijskih sredstava za pokretanje biznisa, modernizovanje već postojećih biznisa i očuvanje starih zanata, smatrali smo da je potrebno implementirati mikro kreditnu podršku postojećim preduzetnicima u iznosu od 3 000 eura. Dodjelom povoljnih kredita za mikro i mala preduzeća, po povoljnim uslovima (kamatna stopa 3%, grejs period 12 mjeseci) stimuliše se privredna aktivnost.

U pitanju su kratkoročni krediti odobreni sektoru mikro, malih i srednjih preduzeća, preduzetnika i registrovanih poljoprivrednih proizvođača. Glavni grad nastoji da kreditnom podrškom usmjerenom ka sektoru mikro, malih i srednjih preduzeća, preduzetnika i poljoprivrednika predstavlja efikasan mehanizam razvoju preduzetničkog biznisa. Efikasnost podrške koju sprovodi Glavni grad zasniva se na konkurentnim fiksnim kamatnim stopama koje su iznosile 3%, sa grejs periodom od 12 mjeseci.

Korisnici kredita su uglavnom tražili sredstva za nabavku novih softvera, alata i mašina, na koji način bi podigli nivo usluga na viši nivo. Zbog problema oko obezbjeđenja kredita, tj. žiranata, sredstva još nijesu realizovana, ali smatramo da će doprinijeti povećanju prometa.

Državna pomoć, kroz realizaciju kredita za stimulisanje preduzetništva u Glavnom gradu Podgorici, bila uspješna.

OPŠTINA ROŽAJE

Pomodu malim i srednjim preduzedima u upošljavanju novih radnika u stalni radni odnos. Na osnovu poziva za podsticaj razvoja malih i srednjih preduzeda efikasnost sprovođenja mjera i upošljavanja novih radnika je bila uspješna.

Nakon dodijelje pomodi preduzedima, upošljena su nova lica koja ostvaruju rezultate potrebne za unapređenje poslovanja, doprinosa u oblastima svog djelovanja.

Na osnovu ugovora potpisanih od strane preduzeda sa novim radnicima koji su dobili rješenja na neodređeno. Dodijeljena pomoć za podsticaj razvoja privrede je bila uspješna.

10. REZIME

U izradi Izvještaja za 2017. godinu korišćena je metodologija koja je propisana od strane Evropske komisije u oblasti izvještavanja o državnoj pomoći.

U cilju što tačnijeg prikazivanja podataka u Godišnjem izvještaju, Komisija je koristila i podatke iz Predloga zakona o završnom računu budžeta za 2017. godinu. Razlog za ovakvo postupanje Komisije uslovljen je prethodnim iskustvom u izradi godišnjih izvještaja, koje se prije svega ogleda u nedovoljnom poznavanju oblasti državne pomoći od strane lica nadležnih za dostavljanje podataka, što na kraju rezultira nepotpunim i nedovoljno obrađenim podacima o dodijeljenim državnim pomoćima.

Naime, u skladu sa odredbama člana 23 Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, br. 74/09 i 57/11), davaoci državne pomoći dužni su da Ministarstvu finansija do 15. marta tekuće za prethodnu godinu dostave podatke o prijavljenim i dodijeljenim državnim pomoćima. Na ovaj način, davaoci državne pomoći imaju obavezu da jednom godišnje izvrše kontrolu korišćenja dodijeljene državne pomoći.

U 2017. godini u Crnoj Gori je dodijeljena državna pomoć u ukupnom iznosu od 19.741.052,64 eura, što u odnosu na ukupno dodijeljenu državnu pomoć u 2016. godini, koja je iznosila 20.714.840,80 eura, predstavlja smanjenje od 4,7%. Procenat učešća državne pomoći u BDP-u smanjen je sa 0,52% u 2016. na 0,47% u 2017. godini.

Ukupno učešće državne pomoći (bez sektora poljoprivrede i ribarstva i saobraćaja) u BDP-u iznosi 0,43 %, pa se može reći da je Crna Gora u 2017. godini imala udio državne pomoći ispod nivoa prosjeka zemalja članica Evropske unije (51% BDP-a). U vezi sa navedenim, treba istaći da je u 2017. godini ukupno učešće državne pomoći u BDP-u iznosilo 0,47% i da je većina zemalja članica Evropske unije imala veći procenat učešća državne pomoći u BDP-u od Crne Gore (Tabela 3 Godišnjeg izvještaja).

Neprijavljene državne pomoći u 2017. godini iznosile su 1.467.593,64 eura, odnosno 7,43 % ukupno dodijeljene pomoći, dok je u 2016. godini taj procenat bio znatno veći i iznosio je 12,38%.

Od ukupno dodijeljene pomoći u 2017. godini 70,67% (13,951 miliona eura) dodijeljeno je malim i srednjim preduzećima, odnosno za zapošljavanje, što se može okarakterisati kao nastavak pozitivnog trenda započetog u 2016. godini, gdje je po ovom sonovu izdvojeno 13,570 miliona eura, odnosno 63,08% od ukupno dodijeljene pomoći (Tabela 4 Godišnjeg izvještaja). Treba istaći da se radi o tzv. "dobrim" državnim pomoćima koje u najmanjoj mjeri izazivaju poremećaj konkurencije na tržištu i ujedno predstavljaju podsticaj za razvoj i napredak ekonomije.

U vezi sa navedenim, treba ukazati i na podatak da u Godišnjem izvještaju za 2017. nisu evidentirane pomoći za sanaciju i restrukturiranje, koje predstavljaju vrstu pomoći koja u najvećoj mjeri narušava ili prijeti da naruši konkurenciju na tržištu.

Na kraju se ukazuje da je februara 2018. godine donesen novi Zakon o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“ br.12/18), kojim je utvrđen novi institucionalni okvir tijela nadležnog za kontrolu državne pomoći kao i ojačana ovlašćenja istog, pri čemu je usvajanjem ovog zakona prestao rad Komisije za kontrolu državne pomoći. Takođe, novim Zakonom su propisane detaljne procedure koje će sprovoditi Agencija za zaštitu konkurencije, zatim procedure povraćaja nezakonite i neusklađene državne pomoći, procedure za naknadno usklađivanje svih postojećih mjera državne pomoći, kao i utvrđene kaznene odredbe.

Prilog A

Informacija o privrednim subjektima koji su bili korisnici državne pomoći u 2017. godini

Tabela 14: Ukupno dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u 2017. godini prema vrstama (instrumentima) dodjele

Iznosi u milionima eura

Kategorija državne pomoći	A1	A2	B1	C1	C2	D	Ukupno
1.Horizontalna državna pomoć	3,095	0,000	0,000	10,856	0,000	0,000	13,951
Obuka	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zapošljavanje	3,079	0,000	0,000	0,012	0,000	0,000	3,091
MSP	0,016	0,000	0,000	10,844	0,000	0,000	10,860
Sanacija i restrukturiranje	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Otklanjanje štete nastalih usled prirodnih nepogoda	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zaštita životne sredine	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Istraživanje i razvoj	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Ostale pomoći	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
2.Sektorska državna pomoć	5,062	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	5,062
Rudarstvo	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Čelik	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Saobraćaj	1,232	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,232
Poljoprivreda i ribarstvo	0,424	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,424
Kultura i informisanje	3,406	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	3,406
Brodogradnja	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Finansijske usluge	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Ostali sektori	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
3.Regionalna državna pomoć	0,645	0,083	0,000	0,000	0,000	0,000	0,728
Ukupno	8,802	0,083	0,000	10,856	0,000	0,000	19,741

Odredbama člana 4 Pravilnika propisano je da godišnji izvještaj sadrži sljedeće podatke:

- A1 - donacije, subvencije kamate, otpis duga i druge pomoći u skladu sa zakonom;
- A2 - poreske olakšice i socijalna davanja (otpis, odlaganje plaćanja poreza i doprinosa);
- B1 – učešće u udjelu u kapitalu, uključujući konverziju duga u akcijski kapital;
- C1 - zajmovi sa kamatnim stopama nižim od kamatne stope na finansijskom tržištu i zajmovi privrednim društvima u poteškoćama;
- C2 - ostale mjere;
- D - garancije.

U tabeli 14, u okviru instrumenta **A1** u 2017. godini, dodijeljena je državna pomoć u iznosu od **8 802 226,56 eura**.

Horizontalna državna pomoć dodijeljena kroz instrument **A1** iznosi **3,094,679,56 eura**, i ista je dodijeljena za:

1. Zapošljavanje – 77.676,35 eura (pomoć dodijeljena u okviru programa Zavoda za zapošljavanje Crne Gore: Program osposobljavanja za samostalan rad u 2017. godini;
2. Zapošljavanje – 120.675,09 eura (pomoć dodijeljena u okviru programa Zavoda za zapošljavanje Crne Gore: Program osposobljavanja za rad kod poslodavca u 2017. godini;
3. Zapošljavanje 2.880.456,48 eura (pomoć dodijeljena od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja na osnovu Uredbe o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica);
4. Mala i srednja preduzeća –10.425,00 eura (Ministarstvo ekonomije prema Programu za unapređenje inovativnosti u malim i srednjim preduzećima za 2017 godinu dodijeljeno);
5. Mala i srednja preduzeća – 5.446,64 eura (Ministarstvo ekonomije prema Programu podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u Sjevernom regionu CG i manje razvijenim opštinama).

Sektorska državna pomoć dodijeljena kroz instrument **A1** iznosi **5,062,175,27 eura**, i odnosi se na sljedeće:

Poljoprivreda i ribarstvo – 423.918,87 eura (najveći dio ove pomoći, u iznosu od 249.286,21 eura dodijeljen je od strane Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, u okviru Agrobudžeta. Preostali dio odnosi se na pomoć koju je opština Danilovgrad dodijeljivala poljoprivrednim proizvođačima, odnosno subvencionirala otkup mlijeka (84.814,54 eura) i opština Rožaje za podsticaj razvoja poljoprivrede, turizma i zapošljavanja (89.818,12 eura);

Kultura, informisanje i sport – 3.406.635,87 eura;

Najveći dio pomoći (3.170.663,19 eura) odnosi se na pomoć koju je dodijelio Ministarstvo kulture u okviru sledećih programa:

- Program: Kulturno umjetničko stvaralaštvo - 1.025.611,50 eura
- Program: Kulturna baština – 1.320.341,90 eura
- Program: Razvoj kulture na sjeveru Crne Gore - 274.150,00 eura
- Program: Razvoj kulture u Nikšiću – 150.560,33 eura
- Program: Prenos radio-difuznog signala na teritoriji Crne Gore - 390.999,96 eura

Prijestonica Cetinje dodijelila je za realizaciju sportskih aktivnosti i sportskih dešavanja u tom gradu (235.972,00€).

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva dodijelilo je pomoć preduzeću AD Željeznički prevoz Crne Gore u iznosu od 1.231.621,21 eura za potrebe otplate međunarodnog kredita.

Pomoć od strane Prijestolice Cetinje i Ministarstva saobraćaja i pomorstva nisu bile prijavljene Komisiji za kontrolu državne pomoći.

Regionalna državna pomoć dodijeljena kroz instrument A1 iznosi 645,371,73 eura i odnosi se na sledeće:

- Ministarstvo ekonomije kroz: Program podrške za modernizaciju prerađivačke industrije, dodijeljena je pomoć u iznosu od 61.636,32 eura,
- Ministarstvo ekonomije kroz: Program podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori za 2017 – 2020. godinu, u 2017. godini dodijeljena je pomoć u iznosu od 62.860,13,
- Ministarstvo ekonomije kroz: Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2017-2020. godine, dodijeljena je pomoć u iznosu od 114.873,61 eura,
- Ministarstvo održivog razvoja i turizma: na osnovu Programa subvencionisanja kamatne stope na kredite odobrene privrednim društvima i preduzetnicima iz oblasti turizma i ugostiteljstva za 2017. godinu dodijelilo je pomoć u iznosu od 50.000,00 eura;
- Opština Bijelo Polje je u 2017. godini na osnovu Odluke o olakšicama za privredna društva i preduzetnike koji posluju u okviru Biznis zona „Nedakusi“, „Cerovo“, „Vraneška dolina“, i „Bistriška dolina“, („Sl. list Crne Gore - Opštinski propisi“ br.28/15), dodijelila pomoć u iznosu od 5.335,01 eura
- Sekretarijat za razvojne projekte Vlade Crne Gore je u 2017. godini shodno Uredbi o podsticanju direktnih investicija „Službeni list Crne Gore“ broj 8/15 i Uredbi o podsticanju direktnih investicija „Službeni list Crne Gore“ broj 80/15 dodijelio pomoć privrednim društvima u iznosu od 350.666,66 eura.

U tabeli 14 u okviru instrumenta A2 prikazana je dodijeljena regionalna državna pomoć u iznosu od **82,881.27 eura**, i to:

- Ministarstvo ekonomije je na osnovu Investicionog plana Mermera AD Danilovgrad, odlaganje obaveza po osnovu koncesione nadoknade u iznosu od 212.817,00 eura (ekvivalent subvencije 21.693,78 eura) i odlaganje obaveza po osnovu poreza i doprinosa u iznosu od 531.317,81 eura (ekvivalent subvencije 54.160,58 eura).
- Ministarstvo održivog razvoja i turizma je u 2017. godini dodijelio regionalnu pomoć na osnovu Investicionog plana AD Ski Resort – Kolašin 1450 u cilju povećanja turističke ponude sjevernog regiona a ujedno i podsticanja razvoja određene regije Crne Gore u iznosu 7.026,91 eura.

U tabeli 14 u okviru instrumenta C1 prikazana je dodijeljena državna pomoć u iznosu od **10,855,945.00 eura** i odnosi se na sljedeće:

- Zapošljavanje – 11.824,61 eura (pomoć dodijeljena u okviru "Inoviranog programa samozapošljavanja" Zavoda za zapošljavanje Crne Gore;)
- Mala i srednja preduzeća – 10.842.537,00 eura (pomoć dodijeljena na osnovu Godišnjeg programa rada IRF-a za 2017. godinu).